Poznejte Evropu!

Evropská unie

Tato publikace s názvem *Poznejte Evropu!* je spolu s metodickou příručkou pro učitele dostupná on-line na adrese:
https://europa.eu/learning-corner/home_cs
https://op.europa.eu/cs/publications

Evropská komise
Generální ředitelství pro komunikaci
Redakční služba a cílená osvěta
1049 Brusel
BELGIE

Rukopis dokončen v lednu 2020
Ilustrace: Birte Cordes a Ronald Köhler

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2020

Print	ISBN 978-92-76-01561-1	doi:10.2775/0822	NA-04-19-264-CS-C
PDF	ISBN 978-92-76-01548-2	doi:10.2775/459925	NA-04-19-264-CS-N
HTML	ISBN 978-92-76-15346-7	doi:10.2775/54603	NA-04-19-264-CS-Q

44 s. (21 × 29,7 cm) + samostatná příloha (10,5 × 14,8 cm)
© Evropská unie, 2020

Opakované použití povoleno pod podmínkou uvedení zdroje. Politiku opakovaného použití dokumentů Evropské komise upravuje rozhodnutí 2011/833/EU (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39). K veškerému použití nebo reprodukci fotografií či jiného materiálu, k nimž Evropská unie nemá autorská práva, je nutné získat svolení přímo od držitelů těchto práv.

Poznejte Evropu!

Ahoj! Vítejte v Evropě!

Pocházíme z různých zemí a hovoříme různými jazyky, ale evropský kontinent je náš společný domov.

Pojďme Evropu poznávat společně! Bude to dobrodružná cesta časem a prostorem a objevíte spoustu zajímavých věcí.

Průběžně si můžete vyzkoušet, kolik jste si toho zapamatovali. Podívejte se na naši internetovou stránku **https://europa.eu/learning-corner/home_cs**, kde najdete hru *Poznejte Evropu!* a mnoho dalších kvízů nebo her o Evropě.

A ve škole pátrejte dál! Požádejte své učitele, aby vám o jednotlivých tématech této knihy pověděli více. Potom hledejte ve školní knihovně nebo na internetu. Dokonce byste mohli vytvořit vlastní brožurku o tom, co jste objevili.

Připraveni? Takže můžeme začít!

Co je v této knížce?

	Strana
Světadíl Evropa	3
Cestování	6
Evropské jazyky	8
Podnebí a příroda	10
Zemědělství	13
Moře	15
Cesta časem	19
Čtyřicet známých tváří od A do Z	
Poučení z historie	28
Příběh Evropské unie	30
Co dělá EU	34
Mír	36
EU a její sousedé	37
Členské země Evropské unie	38
Poznejte Evropu! Kvíz	39
Jak EU přijímá rozhodnutí	40
Zítra…	42
… a později	43
Zjistěte si o Evropě více informací	44

Světadíl Evropa

Elbrus, nejvyšší hora Evropy.

Evropa je jedním ze sedmi světadílů. Další světadíly jsou Afrika, Severní a Jižní Amerika, Antarktida, Asie a Austrálie/Oceánie.

Evropa se rozkládá od polárního kruhu na severu až ke Středozemnímu moři na jihu a od Atlantského oceánu na západě až k Uralu (v Rusku) na východě. Má mnoho řek, jezer a pohoří. Názvy těch největších naleznete na mapě na straně 4.

Nejvyšší horou Evropy je Elbrus na Kavkaze, který leží na hranici mezi Ruskem a Gruzií. Jeho nejvyšší vrchol dosahuje 5 642 metrů nad mořem.

Nejvyšší horou v západní Evropě je Mont Blanc v Alpách, který se nachází na hranicích mezi Francií a Itálií. Jeho špička se tyčí ve výšce 4 810 metrů.

V Alpách je také Ženevské jezero – největší sladkovodní jezero v západní Evropě. Rozprostírá se mezi Francií a Švýcarskem, je hluboké až 310 metrů a obsahuje přibližně 89 bilionů litrů vody.

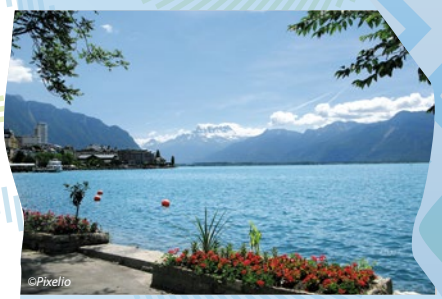

Ženevské jezero v Alpách.

Největší jezero ve střední Evropě je Balaton v Maďarsku. Je dlouhé 77 kilometrů (km) a má rozlohu přibližně 600 kilometrů čtverečních (km^2). V severní Evropě jsou dokonce ještě větší jezera, například jezero Saimaa ve Finsku (1 147 km^2) a jezero Vänern ve Švédsku (více než 5 500 km^2). Největším jezerem v celé Evropě je Ladožské jezero. Nachází se v severozápadním Rusku a je zároveň 14. největším jezerem na světě. Má rozlohu 17 700 km^2.

Jezero Saimaa ve Finsku.

Světadíl Evropa

Delta Dunaje, Rumunsko.

Jednou z nejdelších evropských řek je Dunaj. Pramení v oblasti Černého lesa v Německu a teče směrem na východ přes Rakousko, Slovensko, Maďarsko, Chorvatsko, Srbsko, Bulharsko, Moldavsko a Ukrajinu do Rumunska, kde na pobřeží Černého moře vytváří deltu. Celkem to představuje vzdálenost přibližně 2 850 km.

Údolí Loiry je proslulé svými nádhernými zámky.

Další velké řeky jsou Rýn (dlouhý přibližně 1 320 km), Labe (přibližně 1 170 km), Loira a Visla (obě přes 1 000 km). Dokážete je najít na mapě?

Nákladní říční člun pluje po Rýně.

Velké řeky jsou velice vhodné pro přepravu věcí. Na nákladní říční čluny se nakládají všechny druhy zboží a přepravují se mezi evropskými přístavy a městy položenými hluboko ve vnitrozemí.

Cestování

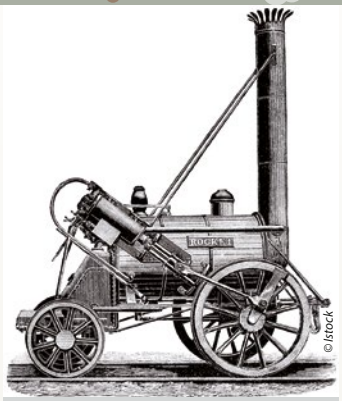

Stephensonova „Raketa“.

Věděli jste, že železnice byla vynalezena v Evropě? První osobní vlak představil v Anglii v roce 1825 George Stephenson. Jeho nejslavnější lokomotiva se jmenovala Raketa a dosahovala rychlosti více než 40 kilometrů za hodinu (km/h), což bylo na tu dobu opravdu hodně.

Dnešní evropské vysokorychlostní elektrické vlaky se od prvních parních vlaků výrazně liší. Jsou velice pohodlné a na speciálních tratích jezdí rychlostí až 330 km/h. Neustále se staví nové tratě, aby lidé mohli mezi velkými evropskými městy rychle cestovat.

Silnice a železnice musí někdy vést přes hory, široké řeky nebo dokonce přes moře. Proto stavitelé postavili několik velmi dlouhých tunelů a mostů. Nejdelší železniční tunel v Evropě je Gotthardský tunel ve Švýcarsku.

Nejdelší silniční tunel v Evropě je Lærdalský tunel v Norsku, mezi městy Bergen a Oslo. Je dlouhý více než 24 km a do provozu byl uveden v roce 2000. Dalším významným tunelem v Evropě je 11,6 km dlouhý montblanský silniční tunel, který spojuje Francii s Itálií. Byl postaven pod horou Mont Blanc, která je nejvyšší v Alpách (4 810 m), a kdysi býval nejdelším dálničním tunelem na světě.

Montblanský silniční tunel, který spojuje Francii s Itálií.

Jedním z nejvyšších mostů na světě (vysoký 336 metrů) je Viaduc de Millau ve Francii, který byl uveden do provozu v roce 2004. Dva nejdelší mosty v Evropě jsou železniční a silniční most Öresund (16 km) mezi Dánskem a Švédskem a silniční most Vasco da Gama (více než 17 km) přes řeku Tajo v Portugalsku. Most Vasco da Gama byl pojmenován po známém objeviteli, o kterém si můžete více přečíst v kapitole Cesta časem.

Jeden z nejvyšších mostů na světě – Viaduc de Millau (Francie).

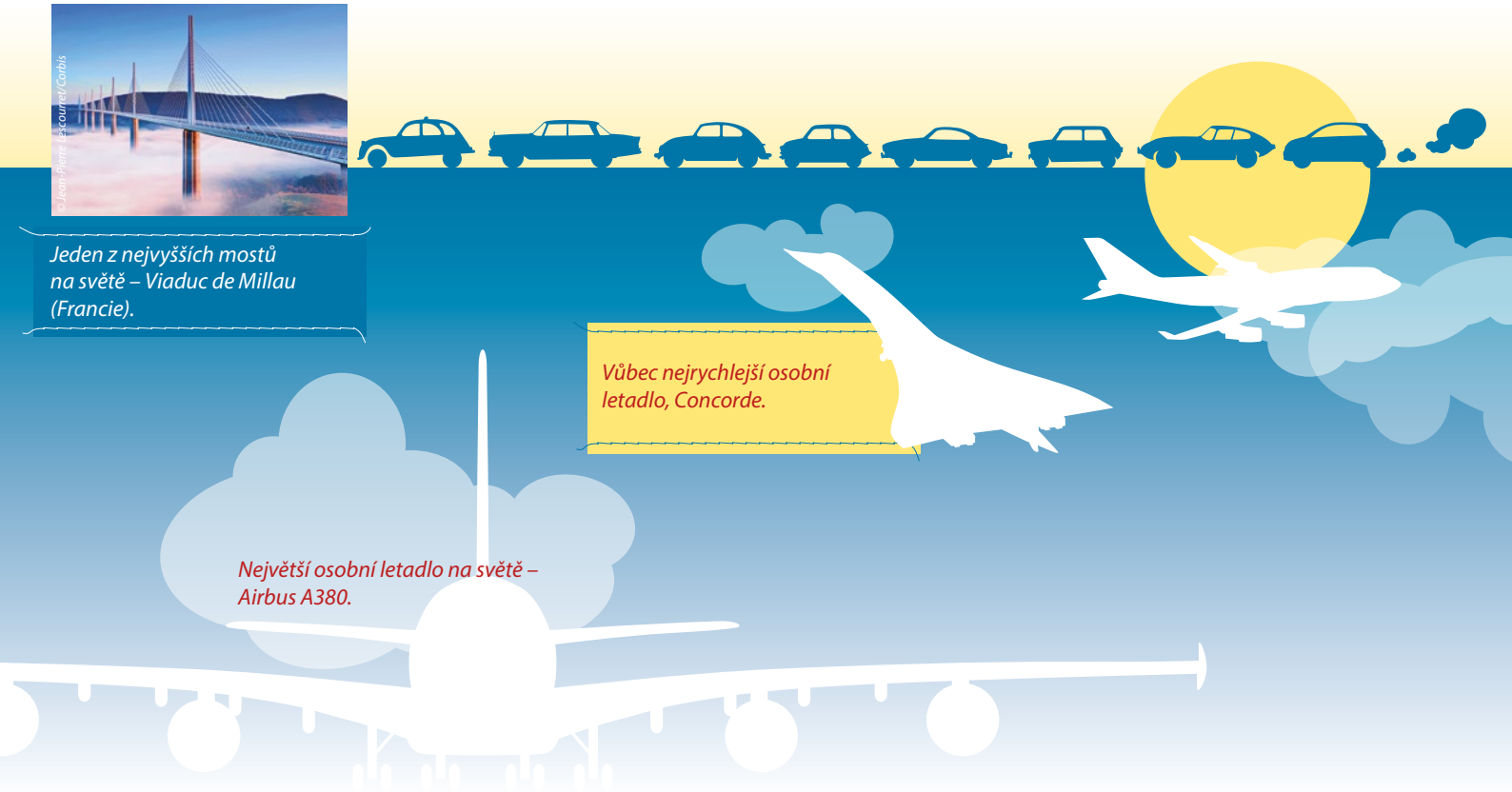

Vůbec nejrychlejší osobní letadlo, Concorde.

Největší osobní letadlo na světě – Airbus A380.

Lidé cestují po Evropě také letadlem, protože letecká doprava je velmi rychlá. Některá z nejlepších světových letadel byla postavena v Evropě – například Airbus. Různé části tohoto letounu se vyrábějí v různých evropských zemích a potom z nich tým specialistů sestaví celé letadlo.

Vůbec nejrychlejší osobní letadlo na světě, Concorde, bylo zkonstruováno týmem francouzských a britských odborníků. Concorde mohl letět rychlostí až 2 160 km/h – což je dvakrát více než rychlost zvuku – a Atlantik dokázal přeletět za necelé tři hodiny! (Většina letadel na to potřebuje přibližně osm hodin.) Jeho poslední let se uskutečnil v roce 2003.

Rychlejší než všechna letadla jsou vesmírné rakety, jako například Ariane – výsledek společného projektu několika evropských zemí. V raketě Ariane se nepřepravují lidé; používá se k vypouštění satelitů, které jsou nutné pro vytvoření televizních sítí a sítí mobilních telefonů, pro vědecké výzkumy a podobně. V celém světě se nyní mnoho satelitů vypouští pomocí těchto evropských raket.

Úspěchy letadel Concorde a Airbus a rakety Ariane ukazují, čeho lze dosáhnout, pokud evropské země spolupracují.

Evropské jazyky

Lidé v Evropě mluví mnoha různými jazyky. Většinu těchto jazyků řadíme do tří velkých skupin nebo „rodin“: germánské, slovanské a románské.

Jazyky v každé skupině mají podobné vlastnosti, protože mají stejný původ. Například skupina románských jazyků je odvozena z latiny – jazyka, kterým mluvili Římané.

Zde jsou příklady toho, jak se řekne „dobré ráno“ nebo „dobrý den“ v některých z těchto jazyků.

Germánské

anglicky	*Good morning*
dánsky	*Godmorgen*
německy	*Guten Morgen*
nizozemsky	*Goedemorgen*
švédsky	*God morgon*

Románské

francouzsky	*Bonjour*
italsky	*Buongiorno*
portugalsky	*Bom dia*
rumunsky	*Bună dimineaţa*
španělsky	*Buenos días*

Slovanské

bulharsky	*Dobró útro*
česky	*Dobré ráno*
chorvatsky	*Dobro jutro*
polsky	*Dzień dobry*
slovensky	*Dobré ráno*
slovinsky	*Dobro jutro*

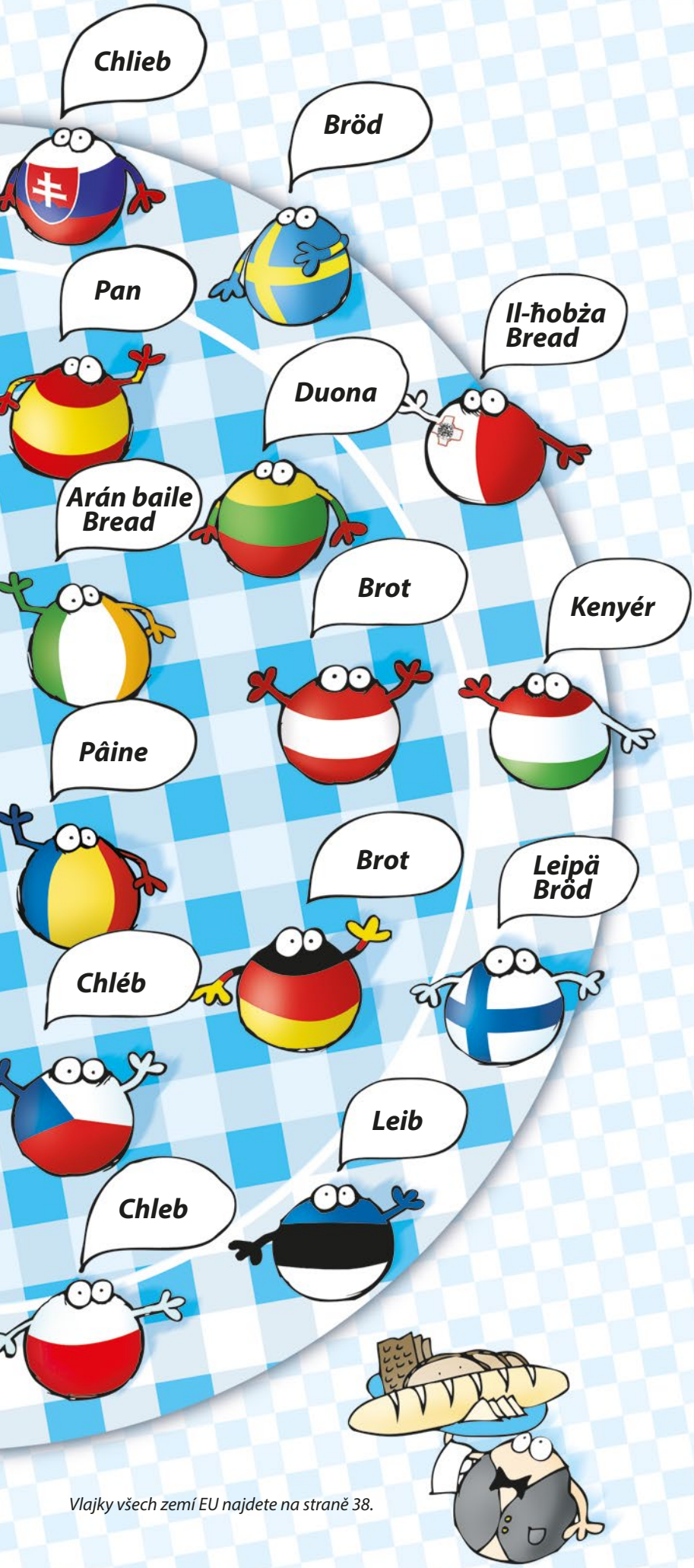

V těchto příkladech není těžké v rámci jednotlivých rodin najít podobnosti. Existují však i jiné evropské jazyky, které jsou si méně podobné, nebo si nejsou podobné vůbec.

Zde jsou příklady toho, jak se řekne „dobré ráno“ nebo „dobrý den“ v některých z nich.

estonsky	*Tere hommikust*
finsky	*Hyvää huomenta*
irsky	*Dia dhuit*
litevsky	*Labas rytas*
lotyšsky	*Labrīt*
maďarsky	*Jó reggelt*
maltsky	*L-Għodwa t-Tajba*
řecky	*Kalimera*

V řeči Romů, kteří žijí v mnoha částech Evropy, se „dobré ráno“ řekne *Lasho dyes*.

Učení se jazykům může být velká zábava – a na světadílu, jako je ten náš, je to i důležité. Mnozí z nás tráví dovolenou v jiné evropské zemi a poznávají tamní obyvatele. Proto máme skvělou příležitost využít to, co jsme se v cizí řeči naučili.

Vlajky všech zemí EU najdete na straně 38.

Podnebí a příroda

Polární liška…

… a sova sněžná jsou dobře maskovány.

Na většině evropského území převládá „mírné“ podnebí – ani příliš teplé, ani příliš chladné. Nejchladnější místa jsou v nejsevernějších částech Evropy a ve vysokých horách. Nejteplejší místa jsou daleko v jižní a jihovýchodní Evropě.

Počasí je nejteplejší a nejsušší v létě (zhruba od června do září) a nejchladnější v zimě (zhruba od prosince do března).

V letech 2010 a 2015 zažila Evropa rekordně horká léta. Je to známkou toho, že se klima mění? Změna klimatu je celosvětový problém, který lze vyřešit, pouze pokud budou všechny země spolupracovat.

Život v zimě

Zvířata, která volně žijí v chladných oblastech, mají zpravidla hustou srst nebo vrstvu peří, která udržuje teplo, a mají bílé zabarvení, které splývá se sněhem. Některé druhy celou zimu spí, aby šetřily energii. Říká se, že spí zimním spánkem.

© Klaus Hackenberg/Corbis

Evropský hnědý medvěd žije v horách a celou zimu spí.

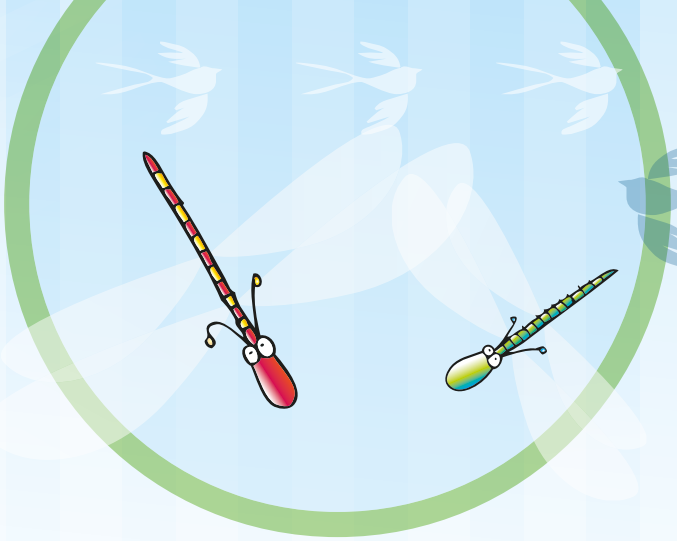

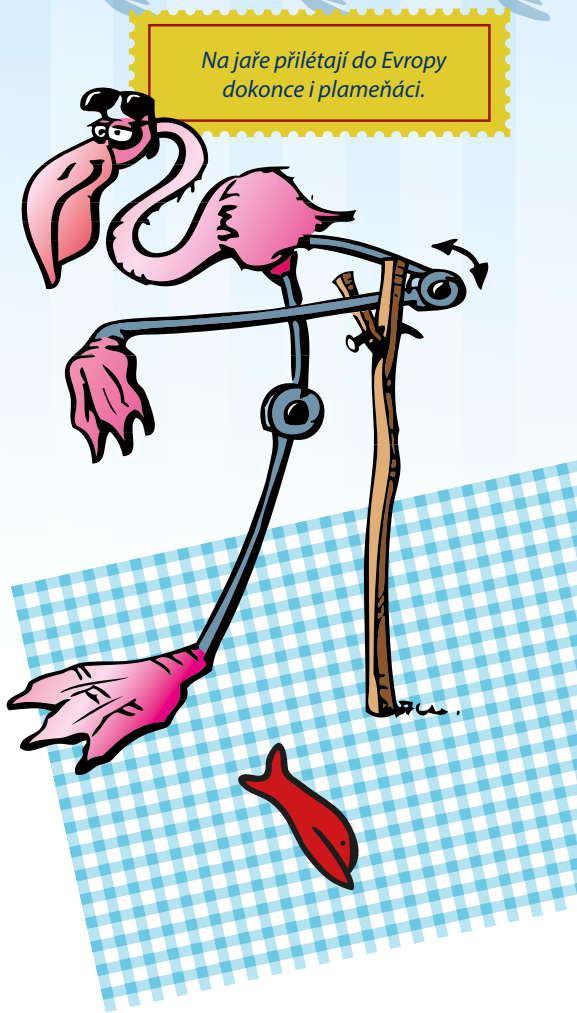

Na jaře přilétají do Evropy dokonce i plameňáci.

Mnoho druhů ptáků se živí hmyzem, drobnými vodními živočichy nebo jiným druhem potravy, kterou si během chladných zimních měsíců mohou jen těžko obstarat. Proto na podzim odlétají na jih a vrací se až na jaře. Některé druhy cestují tisíce kilometrů, přes Středozemní moře a přes poušť Saharu, aby zimu přežily v Africe. Toto sezónní cestování se nazývá stěhování do teplých krajin.

Radost z jara a z léta

Když v Evropě nastane jaro (od března do května), je počasí teplejší. Sníh a led roztají. V řekách a v rybnících se hemží rybí potěr a larvy hmyzu. Stěhovaví ptáci se vracejí zpět, stavějí si hnízda a zakládají rodinu. Rozkvétají květiny a včely přenášejí pyl z jedné rostliny na druhou.

Na stromech pučí nové listy, zachycují sluneční světlo a využívají jeho energii pro další růst. Chovatelé v horských oblastech vyhánějí svoje krávy nahoru na horské louky, kde je nyní spousta čerstvé trávy.

V létě je na horských loukách krásně.

Také studenokrevná zvířata, jako jsou plazi, potřebují sluneční energii. V létě, zejména v jižní Evropě, často uvidíte ještěrky, jak se vyhřívají na slunci, a uslyšíte zpěv lučních kobylek a cikád.

Ještěrky milují teplé počasí.

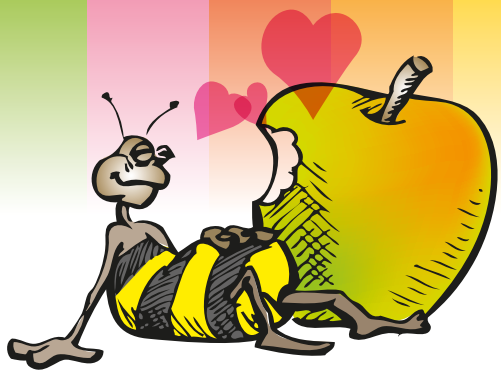

I vosy mají rády ovoce!

Podzim: období změn

V pozdním létě a na podzim se dny zkracují a noci jsou chladnější. V tomto ročním období dozrává mnoho chutných druhů ovoce a zemědělci mají plno práce s jejich sklizní. Na podzim dozrávají také ořechy. Veverky je sbírají a ukládají, aby měly zásoby na zimu.

Veverky si ukládají ořechy na zimu.

Mnoho stromů shazuje na podzim svoje listí, protože sluneční světlo už nepostačuje k tomu, aby bylo listí využito. Barva listí se postupně mění ze zelené na odstíny žluté, červené, zlaté a hnědé. Potom listí opadá a pokryje zemi barevným kobercem. Opadané listí se rozkládá, hnojí půdu a slouží jako potrava dalším generacím rostlin.

Díky tomuto cyklu ročních období a díky změnám, které přináší, je evropský venkov takový, jaký je – krásný a velmi pestrý.

Podzim pokrývá lesy barevným kobercem.

© The Irish Image Collection/Corbis

Zemědělství

Ve vysokých horách a v polárních oblastech Evropy není možné provozovat zemědělství, protože je tam velice chladno a úroda by nevyrostla. Chladné zimy však mohou přežít stále zelené stromy, jako jsou borovice a jedle. Proto jsou nejchladnější místa Evropy pokryta stále zelenými lesy. Lidé zpracovávají dřevo z těchto lesů pro výrobu mnoha věcí – od stavby domů přes výrobu nábytku až po papír a kartónové obaly.

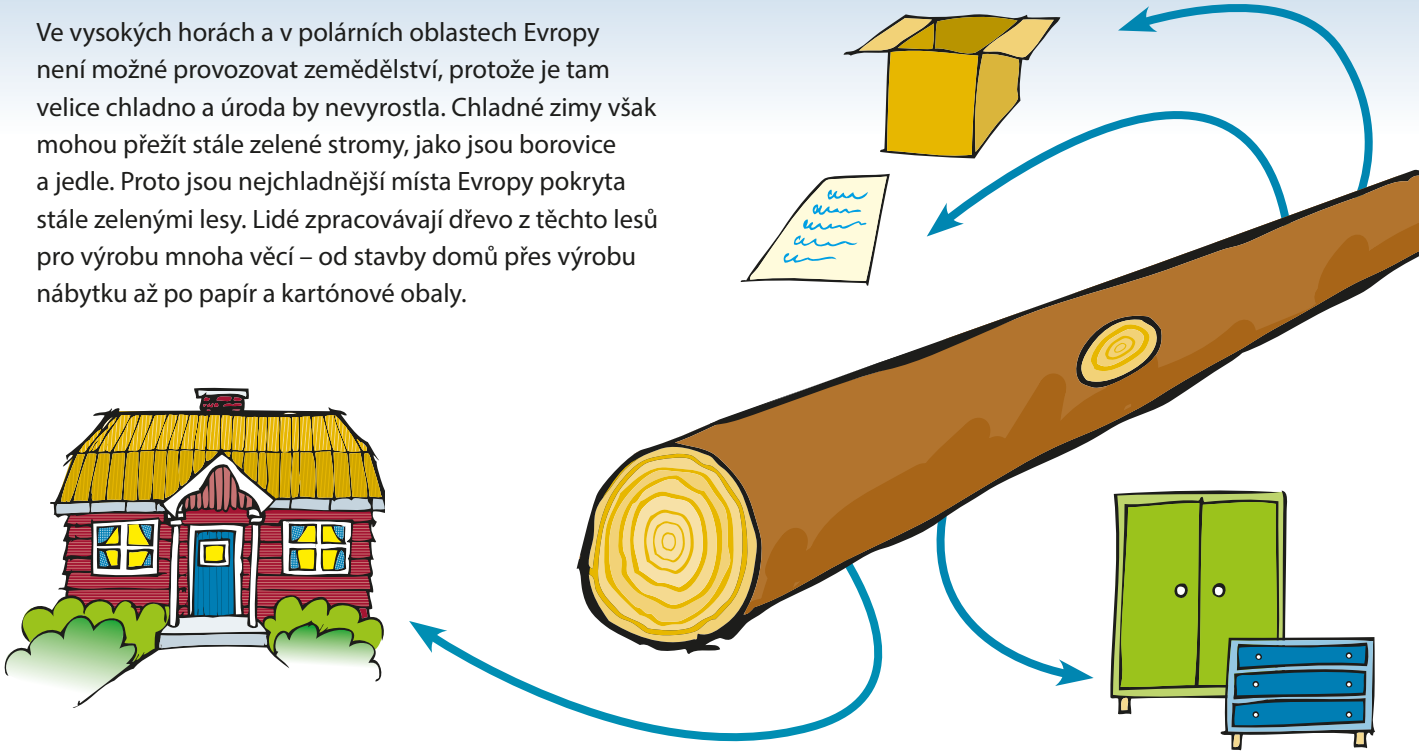

Většina půdy, která se nachází na jih od těchto oblastí, je vhodná pro zemědělství. Pěstují se tam různé druhy plodin, včetně pšenice, kukuřice, cukrové řepy, brambor a rozmanitých druhů ovoce a zeleniny.

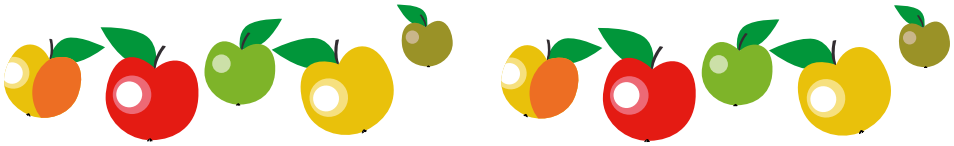

Tam, kde je dostatek slunečního svitu a téměř žádné mrazy (například v oblasti Středozemního moře), mohou zemědělci pěstovat takové druhy ovoce, jako jsou pomeranče a citrony, hrozny a olivy. Olivy obsahují olej, který z nich lze vylisovat a použít pro přípravu jídla. Z hroznů se vylisuje šťáva, ze které se dělá víno. Evropa je známa velmi dobrými druhy vína, které se prodávají po celém světě.

Z těchto hroznů se vyrobí červené víno.

Zemědělci v oblasti Středozemního moře pěstují i mnoho jiných druhů ovoce a zeleniny. Na jižním slunci například dobře dozrávají rajčata. Avšak zelenina potřebuje hodně vody, proto zemědělci v teplých a suchých oblastech často musí svoji úrodu zavlažovat. To znamená, že ji musí zalévat vodou z řek nebo z podzemních zdrojů.

V suchých oblastech se musí zavlažovat.

Ovce pasoucí se na pastvinách.

Slepice snáší vejce. Vejce mají hodně bílkovin a pomáhají nám, abychom zůstali zdraví.

Tráva lépe roste tam, kde je dostatek deště, i když půda je mělká nebo není příliš úrodná. Mnoho evropských zemědělců chová zvířata, která se živí trávou – například krávy, ovce nebo kozy. Tato zvířata dávají mléko, maso a jiné užitečné produkty, jako je vlna nebo kůže.

Prasata lze chovat v budovách.

Mnoho zemědělců také chová prasata nebo slepice. Tato zvířata se mohou chovat téměř všude, protože mohou být držena v budovách a dostávat speciálně připravenou potravu. Slepice se nechovají pouze pro maso, ale také pro vejce. Některé zemědělské statky produkují tisíce vajec denně.

Mozaika evropských polí.

Zemědělské statky mají v Evropě různou velikost, od velmi rozsáhlých až po velice malé. Některé statky mají velká pole, ze kterých lze úrodu snadno sklízet velkými stroji. Jiné, například v horských oblastech, mohou mít malá pole. Zdi nebo remízky mezi jednotlivými poli pomáhají zastavit vítr a vodu, které by jinak odnášely půdu. Mohou je také využívat volně žijící zvířata.

Mnozí lidé, kteří bydlí ve městech, rádi tráví víkendy a dovolenou na evropském venkově, užívají si jeho prostředí, klidu a ticha i čerstvého vzduchu. Všichni se musíme co nejvíc snažit, abychom venkov ochránili a aby zůstal stále krásný.

Můžeme jít na procházku do přírody.

Moře

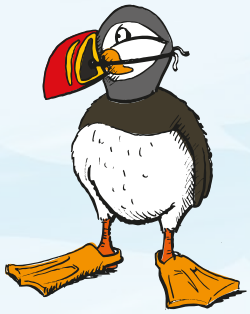

Papuchalk hnízdí na útesech a při potápění loví ryby.

Evropa má tisíce a tisíce kilometrů mořského pobřeží, které různými způsoby upravila příroda. Jsou na něm vysoké skalnaté útesy, ale také písečné pláže nebo pláže pokryté barevnými oblázky, které moře století za stoletím přinášelo ze skalisek na břeh a tvarovalo.

V Norsku ledovce rozkrájely pobřeží do strmých údolí, která se nazývají fjordy. V některých jiných zemích nahromadilo moře s větrem písek do dun. Nejvyšší duna v Evropě je Dune du Pyla poblíž Arcachonu ve Francii. Dosahuje výšky 107 metrů.

V pobřežních vodách Evropy žije mnoho druhů ryb a jiných zvířat. Představují potravu pro mořské ptáky i pro mořské savce, například tuleně. V místech, kde se do moře vlévají řeky, hledají za odlivu hejna brodivých ptáků potravu, kterou pro ně představují živočichové žijící v bahně.

Tyto křídové útesy vytvarovalo moře.

Tento fjord vytvořil ledovec.

Písečná duna Pyla – nejvyšší v Evropě.

Jedno z nejvzácnějších zvířat v Evropě – tuleň středomořský – žije ve Středozemním moři.

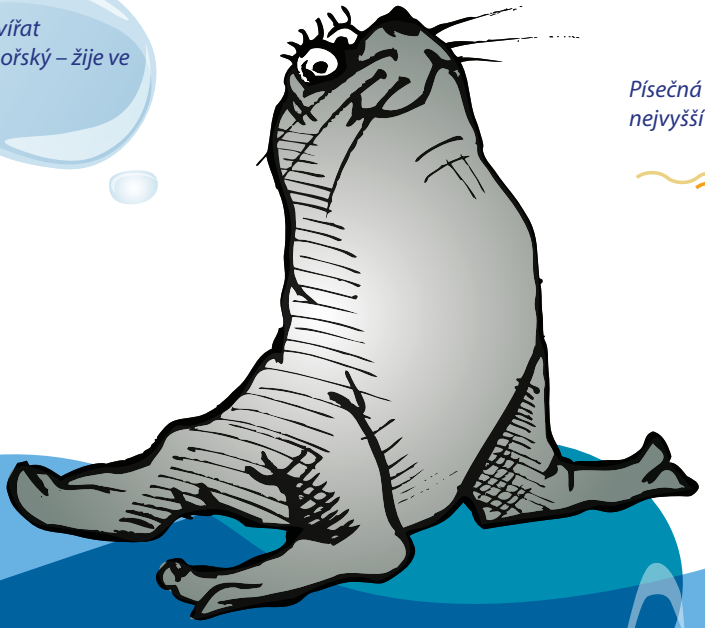

Hejna brodivých ptáků hledají potravu v ústích řek.

Lidé a moře

Moře má význam i pro lidi. Středozemní moře bylo pro Římany tak důležité, že jej nazývali Naše moře, *Mare nostrum*. Evropané se celá století plavili po světových oceánech, objevovali nové světadíly, poznávali je, obchodovali s nimi a usazovali se tam. V kapitole Cesta časem naleznete o těchto velkých objevitelských plavbách více informací.

Do evropských rušných přístavů dovážejí nákladní lodi všechny druhy zboží (často uloženého v kontejnerech) z celého světa. Zboží se v přístavech překládá do vlaků, kamiónů a říčních člunů. Potom se na lodi naloží zboží, které bylo vyrobeno v Evropě a které je určeno k prodeji v jiných světadílech.

Nákladní lodě odvážejí zboží z Evropy a zase jej tam dovážejí.

Některé z nejlepších světových lodí byly vyrobeny v Evropě. Patří sem i Harmony of the Seas (Harmonie moří) – v současné době jedna z největších výletních lodí na světě. Harmony of the Seas byla postavena ve Francii a na první plavbu se vydala v roce 2016.

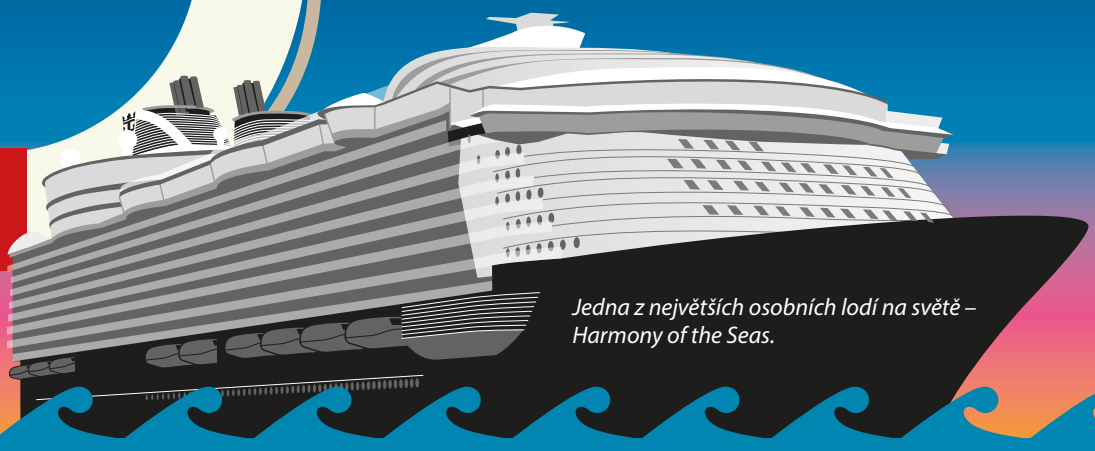

Jedna z největších osobních lodí na světě – Harmony of the Seas.

Sportovní potápění ve Středozemním moři.

Evropské mořské pobřeží je vynikajícím místem pro trávení dovolené. Můžete si užívat všechny druhy vodních sportů, od surfování a projížděk na loďce až po vodní lyžování a sportovní potápění.

Můžete také jen odpočívat – opalovat se na pláži a ochlazovat se v moři.

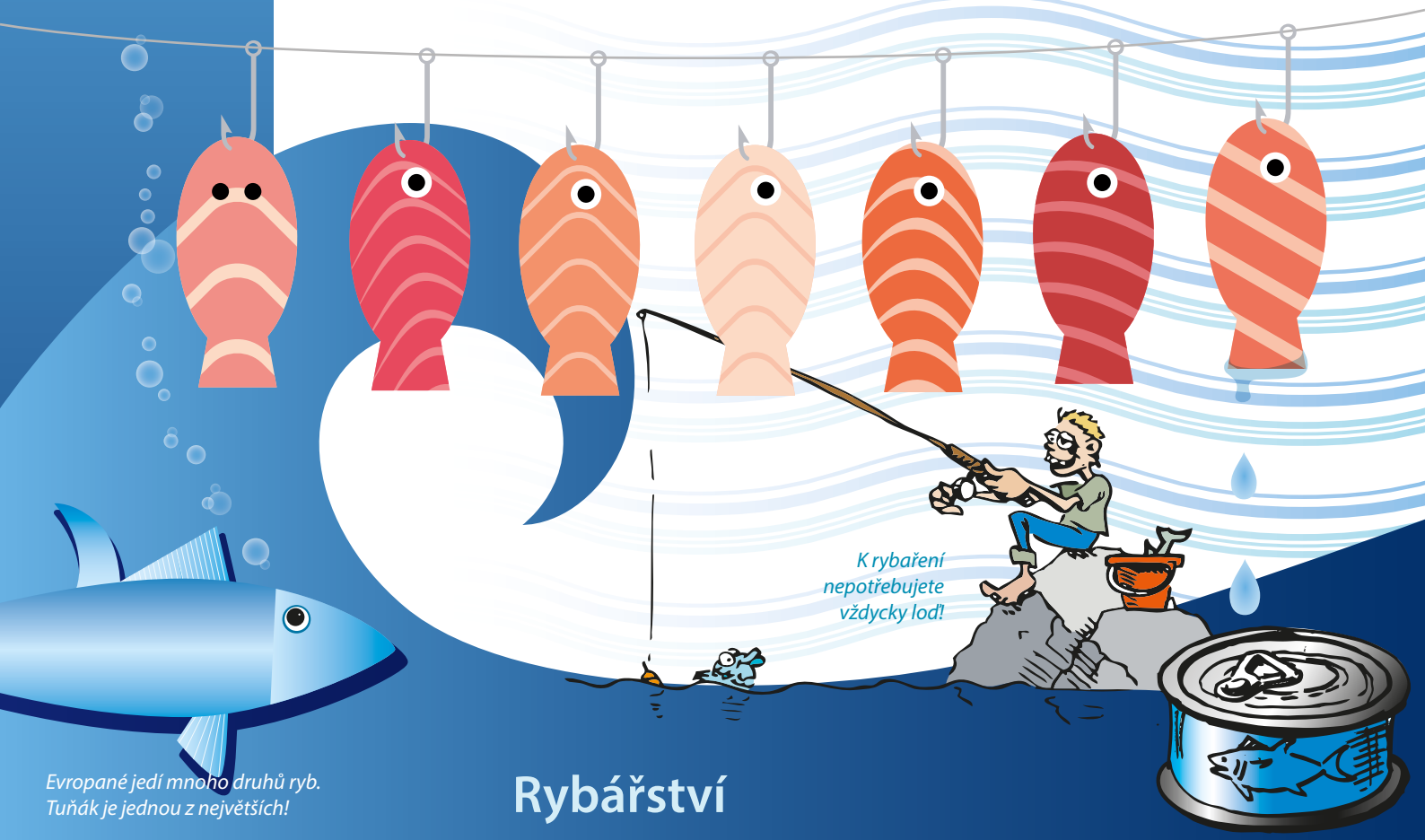

K rybaření nepotřebujete vždycky loď!

Evropané jedí mnoho druhů ryb. Tuňák je jednou z největších!

Rybářství

Rybářství bylo pro obyvatele Evropy vždycky důležité. Kolem rybářských přístavů vyrostla velká města a tisíce lidí si na svoje živobytí vydělává lovem a prodejem ryb nebo tím, že zajišťuje potřeby rybářů a jejich rodin.

Moderní rybářské lodě, jako jsou velké průmyslové lodě, mohou lovit obrovská množství ryb. Aby se zaručilo, že v moři zůstane dost ryb, dohodly se evropské země na pravidlech určujících množství ulovených ryb a na používání sítí, do kterých se nechytí mladé ryby.

Dalším způsobem, jak zajistit, abychom měli dostatek ryb, je jejich chov. Na pobřeží severní Evropy se chovají lososi ve velkých klecích, ponořených do moře. Stejným způsobem lze chovat korýše, třeba slávky a ústřice.

Moderní velké rybářské lodi.

Chov lososů.

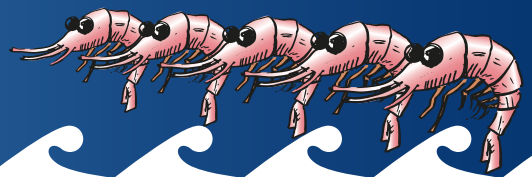

Ochrana evropského pobřeží

Evropská pobřeží a moře jsou důležitá pro volně žijící zvířata i pro lidi. Proto o ně musíme pečovat. Musíme je chránit před znečišťováním odpady z továren a měst. Ropné tankery mají někdy nehodu a potom do moře vyteče obrovské množství ropy. Ta může způsobit, že pláže se pokryjí černou mastnou vrstvou a že uhynou tisíce mořských ptáků.

Evropské země spolupracují ve snaze, aby se opakování takových nehod předcházelo a aby naše pobřeží zůstalo krásné i pro potěšení příštích generací.

Cesta časem

Evropa se během tisíců let výrazně měnila.
Je to napínavý příběh! Je to však příběh dlouhý, takže jsou zde uvedeny jen některé významné události.

Pravěké jeskynní malby v Lascaux, Francie.

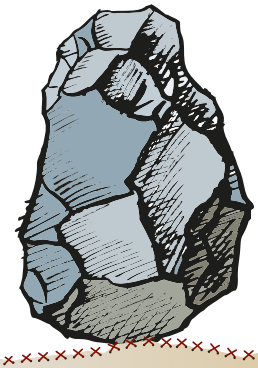

Zbraň z pazourku z doby kamenné.

Doba kamenná

První Evropané byli lovci a sběrači. Na stěny některých jeskyní namalovali úžasné obrazy loveckých scén. Později se naučili pěstovat rostliny, chovat zvířata a žít ve vesnicích.

Začali si vyrábět zbraně a nářadí z kamene – například ostřením pazourků.

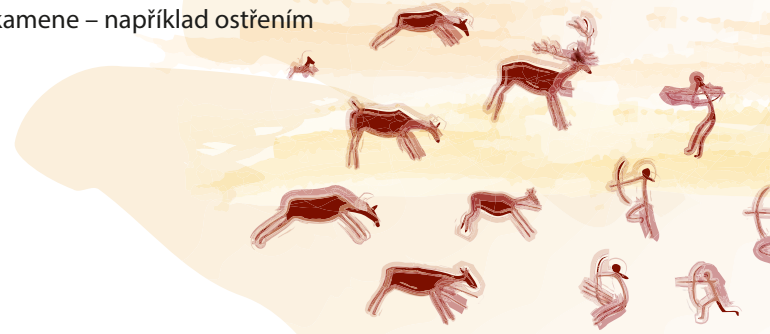

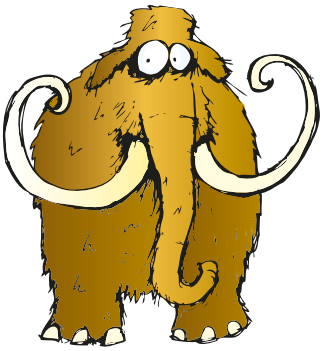

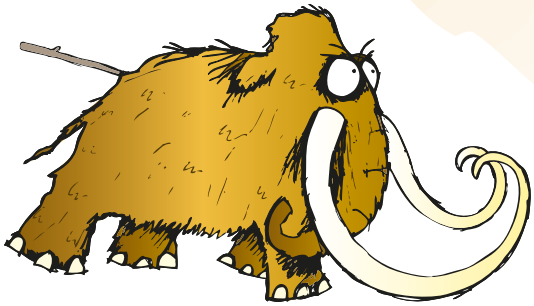

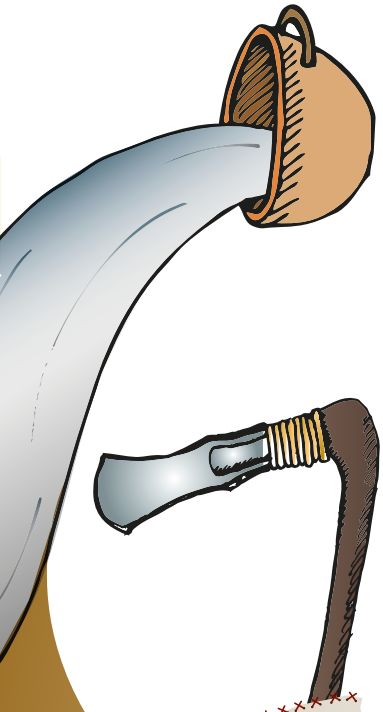

Část bronzové sekery.

Doba bronzová a železná – využívání kovu

Několik tisíc let před naším letopočtem (př. n. l.) vynalezli lidé způsob, jak vyrábět rozličné kovy tím, že se v ohni při vysokých teplotách zahřívají různé druhy nerostů. Bronz – směs mědi a cínu – byl dostatečně tvrdý pro výrobu nástrojů a zbraní. Zlato a stříbro byly měkké, avšak velice krásné kovy a bylo je možné tvarovat do různých ozdobných předmětů.

Později byl objeven ještě tvrdší kov: železo. Nejlepším druhem kovu byla ocel, která je pevná a nelze ji snadno zlomit, a proto se z ní vyráběly dobré meče. Avšak výroba oceli byla velice složitá, takže dobré meče byly vzácné a cenné!

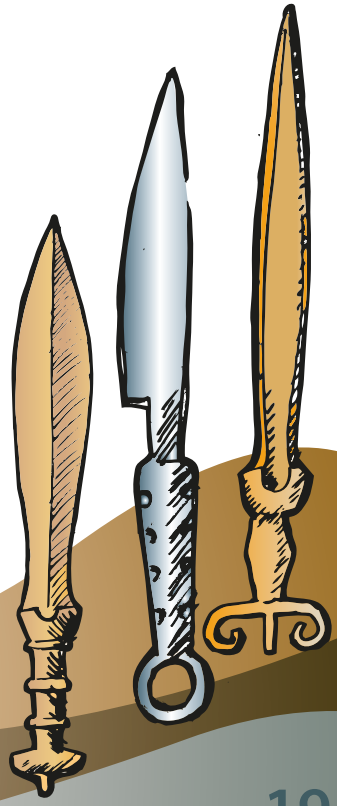

Antické Řecko

(přibližně 2000 až 200 př. n. l.)

Zhruba před 4 000 lety začali lidé v Řecku stavět města. Nejdříve jim vládli králové. Později, přibližně v roce 500 př. n. l., zavedlo město Atény „demokracii“ – což znamená „vláda lidu“. (Místo toho, aby jim vládnul král, rozhodovali muži v Aténách hlasováním). Demokracie je významným evropským vynálezem, který se rozšířil po celém světě.

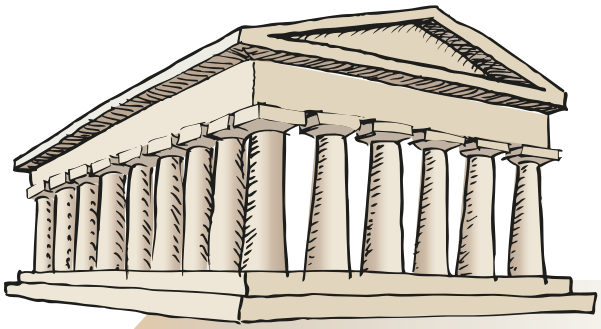

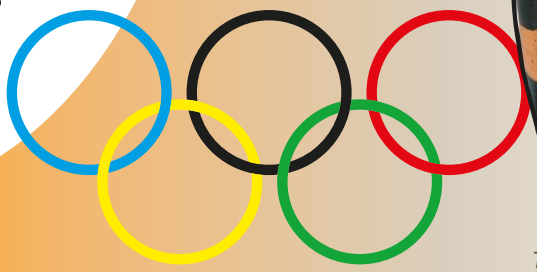

Tato řecká váza s namalovanou červenou postavou pochází přibližně z roku 530 před n. l.

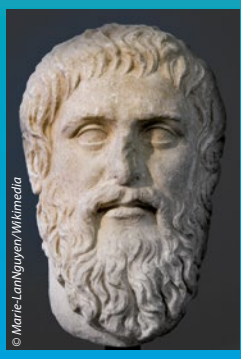

© Marie-LanNguyen/Wikimedia

Platon, jeden z největších světových myslitelů.

Některé další věci a významné osobnosti, které nám dalo antické Řecko:

> krásné příběhy o bozích a hrdinech, válkách a dobrodružstvích,
> elegantní chrámy, mramorové sochy a vynikající keramiku,
> olympijské hry,
> dobře postavená divadla a velké dramatiky, jejichž hry se hrají dodnes,
> učitele, jako byli například Sokrates a Platon, kteří učili logicky myslet,
> matematiky, jako byli například Euklides a Pythagoras, kteří vypracovali matematické vzorce a matematická pravidla,
> vědce, jako byli například Aristoteles (který studoval rostliny a zvířata) a Eratosthenes (který dokázal, že Země je koule, a vypočítal, jak je velká).

Římská říše

(přibližně 500 př. n. l. až 500 n. l.)

Řím byl původně jen jednou z vesnic na území dnešní Itálie. Avšak Římané byli velice dobře organizováni, měli vycvičenou armádu a postupně si podmanili všechny země podél Středozemního moře. Nakonec se Římská říše rozkládala od severní Anglie až k poušti Sahara a od Atlantského oceánu k Asii.

Římané nám zanechali:

> dobré, přímé cesty, spojující všechny části říše,
> nádherné domy s dvory, ústředním topením a mozaikovou podlahou,
> pevné mosty a akvadukty (pro dopravu vody na dlouhé vzdálenosti),
> kruhové oblouky – které zpevňují budovy a zvyšují jejich nosnost,
> nové stavební materiály, například cement a beton,
> díla velkých spisovatelů, například Cicerona a Vergilia,
> římský právní systém, který dodnes stále využívá mnoho evropských zemí.

Římský akvadukt stojící dodnes: Pont du Gard ve Francii.

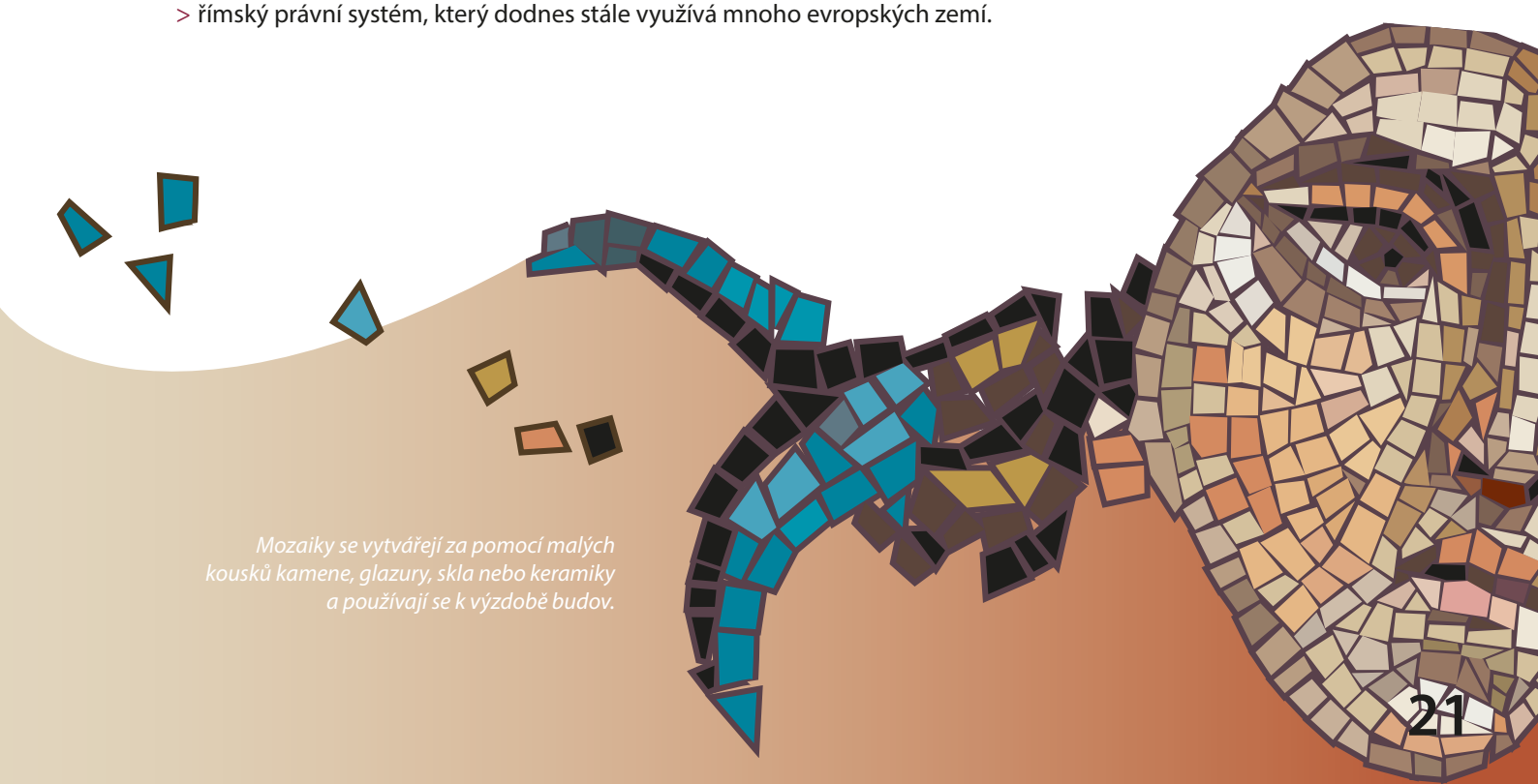

Mozaiky se vytvářejí za pomocí malých kousků kamene, glazury, skla nebo keramiky a používají se k výzdobě budov.

Středověk

(přibližně 500 až 1500 n. l.)

Když se rozpadla Římská říše, obsadily jednotlivé části Evropy různé národy. Například…

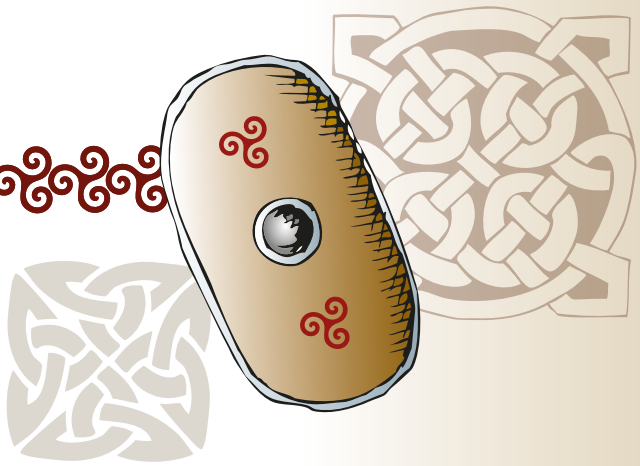

Keltové

Dříve, než existoval starověký Řím, žily keltské národy v mnoha částech Evropy. Jejich potomci dnes žijí především v Bretani (Francie), Cornwalu (Anglie), Galicii (Španělsko), Irsku, Skotsku a Walesu. V těchto částech Evropy jsou keltské jazyky a kultura stále živé.

Germáni

Ne všichni se usadili v Německu:

> **Anglové a Sasové** se přestěhovali do Anglie a vládli tam až do roku 1066.

> **Frankové** opanovali velkou část Evropy, včetně Francie, v období přibližně 500 až 800 n. l. Jejich nejznámějším králem byl Karel Veliký.

> **Gótové** (Vizigóti a Ostrogóti) založili království ve Španělsku a v Itálii.

> **Vikingové** žili ve Skandinávii. V 9. a 10. století se plavili do jiných zemí, loupili a obchodovali a usazovali se tam, kde byly vhodné podmínky pro zemědělství.

Vikingové byli tak dobří námořníci, že dopluli až do Ameriky (ale nikomu to neřekli!).

Normani

neboli „Seveřané“ byli Vikingové, kteří se usadili ve Francii (na území, které se nyní jmenuje Normandie) a potom v roce 1066 dobyli Anglii. Scény z tohoto dobývání zobrazuje známý normanský gobelín. Je uložen v muzeu města Bayeux ve Francii.

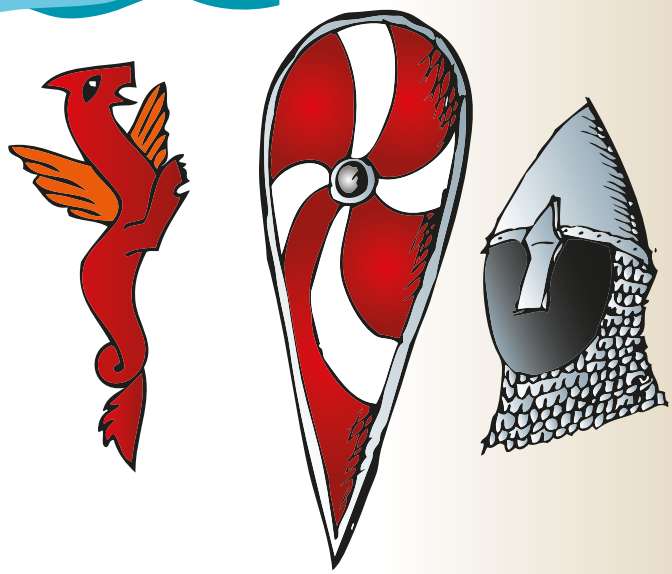

Středověké hrady se stavěly jako obrana před nepřáteli.

Slované sídlili v mnoha částech východní Evropy a stali se předchůdci dnešních slovanských národů, což jsou třeba Bělorusové, Bulhaři, Češi, Chorvati, Poláci, Rusové, Slováci, Slovinci, Srbové a Ukrajinci.

Poté, co se **Maďaři** v 9. a 10. století usídlili v Karpatské kotlině, založili v roce 1000 Maďarské království. Jejich potomci dnes žijí v Maďarsku a v jeho sousedních zemích.

Ve středověku byli králové a šlechtici v Evropě často ve sporech a často mezi sebou válčili. (To bylo období, kdy rytíři v brnění bojovali na koních.) Aby se ubránili útokům, žili králové a rytíři v opevněných hradech se silnými kamennými zdmi. Některé hrady byly tak pevné, že stojí dodnes.

Gotická architektura byla velkým vynálezem středověku. Zde je chrlič na milánském dómu.

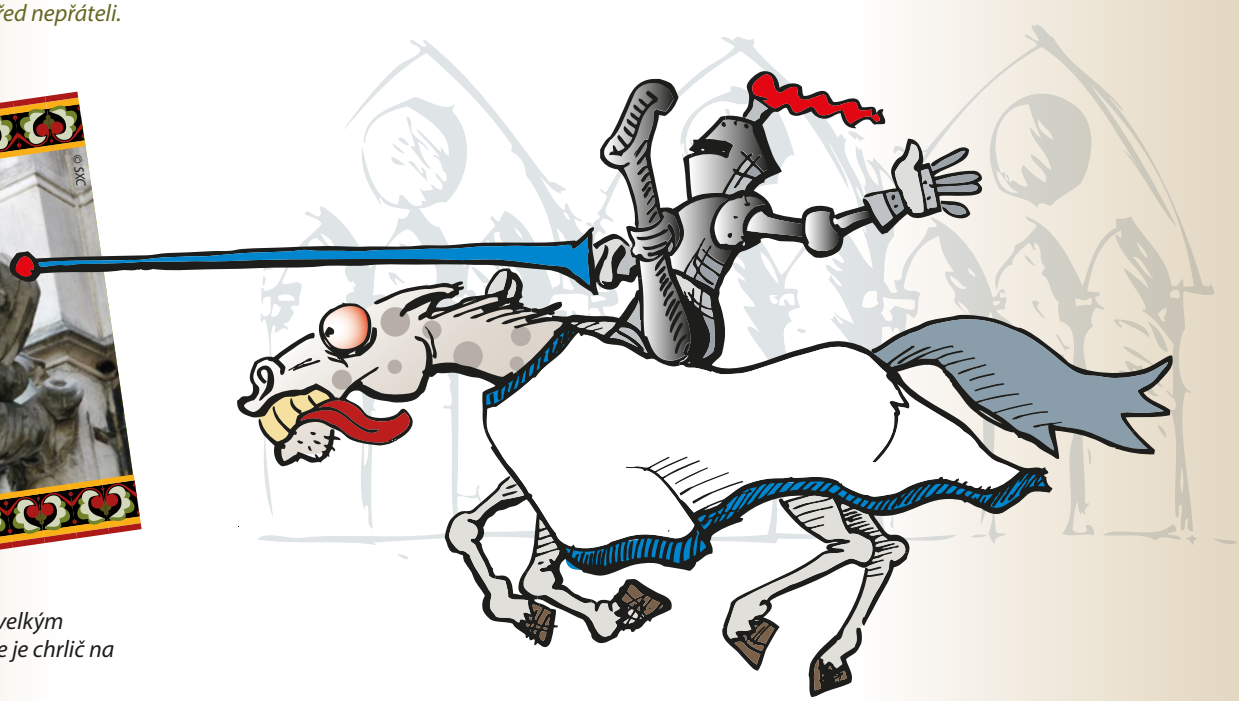

Ve středověku se hlavním náboženstvím v Evropě stalo křesťanství a téměř všude se stavěly kostely. Některé z nich jsou velice působivé – zejména velké katedrály se svými vysokými věžemi a pestrobarevnými skleněnými okny.

Mniši se zapojovali do zemědělství a napomáhali jeho rozvoji v celé Evropě. Také zakládali školy a vytvářeli nádherně ilustrované knihy. V jejich klášterech se často nacházely knihovny, kde mniši uchovávali významné knihy z dávných dob.

V jižním Španělsku, kde byl hlavním náboženstvím islám, postavili vládcové překrásné mešity a minarety. Ty nejznámější, které se dochovaly dodnes, jsou mešita v Córdobě a minaret Giralda v Seville, obě památky se nachází ve Španělsku.

Pohled na obrovskou středověkou mešitu v Córdobě (Španělsko).

Renesance

(přibližně 1300 až 1600 n. l.)

Ve středověku neuměla většina lidí číst a psát a věděli pouze to, co se dozvěděli v kostele. Pouze kláštery a univerzity měly kopie knih z antického Řecka a Říma. Ve 14. a 15. století však studenti začali znovu objevovat antické knihy. Byli ohromeni velkými myšlenkami a znalostmi, které tam našli, a začali je znovu šířit.

O tyto poznatky se začali velice zajímat zámožní a vzdělaní lidé, například ve Florencii (Itálie). Mohli si dovolit nakoupit knihy – zejména poté, co byl v Evropě vynalezen knihtisk (1445) – a zamilovali si antické Řecko a Řím. Stavěli si svoje domy podle římských paláců a platili nadaným výtvarníkům a sochařům za to, že tyto domy vyzdobili scénami z řeckých a římských pověstí a sochami bohů, hrdinů a císařů.

Jedna z nejslavnějších soch na světě: David od Michelangela.

Leonardo da Vinci navrhnul tento „vrtulník“ před 500 lety!

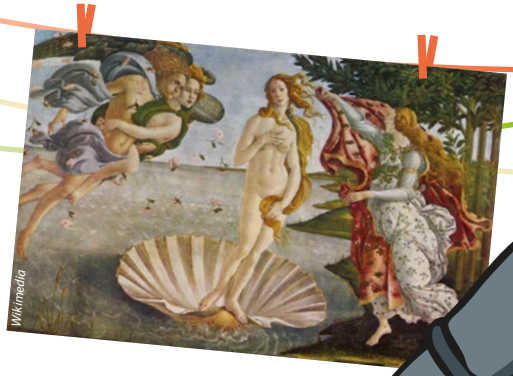

Jeden z nejkrásnějších renesančních obrazů: Venuše od Botticelliho.

Vypadalo to, jakoby se znovu narodil ztracený svět krásy a moudrosti. Proto se toto období nazývá „renesance“ (což znamená „znovuzrození“). Renesance dala světu:

- velké malíře a sochaře, jako byli Michelangelo a Botticelli,
- nadané architekty, jako byl Brunelleschi,
- významného vynálezce a výtvarníka Leonarda da Vinciho,
- velké myslitele, jako byli Thomas More, Erasmus a Montaigne,
- vědce jako Koperníka a Galilea (který objevil to, že Země a ostatní planety obíhají kolem Slunce),
- nádherné stavby jako zámky v údolí Loiry,
- nový zájem o to, čeho může lidstvo dosáhnout.

Průmyslová revoluce

(přibližně 1750 až 1880 n. l.)

Před 250 lety začala v Evropě nová revoluce – revoluce v „průmyslovém“ světě. Všechno začalo energetickou krizí. Lidé po tisíce let spalovali dřevo a dřevěné uhlí. Nyní však v některých částech Evropy nebylo dost lesů! Jaké jiné palivo mohli používat?

Odpovědí bylo uhlí. V Evropě ho bylo spousta a horníci ho začali těžit. Uhlí pohánělo nově objevené parní stroje. Mohlo se také pražit a přeměnit na koks, což je mnohem čistší palivo – ideální pro výrobu železa a oceli.

Před 150 lety vynalezl Angličan jménem Henry Bessemer vysokou pec, ve které se může vyrábět velké množství oceli, a to docela levně. Evropa brzy vyráběla obrovské množství oceli, a to změnilo svět! Levná ocel umožnila stavět mrakodrapy, velké mosty, zaoceánské parníky, automobily, ledničky… a také silné zbraně a bomby.

Henry Bessemer – vynálezce moderního způsobu výroby oceli.

Velké objevy a nové myšlenky

(přibližně 1500 až 1900 n. l.)

© F. Benjamin Andrews

Repliky lodí Kryštofa Kolumba.

© Gregorio Lopes

Vasco da Gama – první muž, který doplul z Evropy do Indie.

Wikimedia

Dodo, pták neschopný letu, kdysi žil na jednom ostrově v Indickém oceánu. Evropští kolonizátoři jej vyhubili.

© Catherine Lusurier

Voltaire, jeden z největších spisovatelů v období osvícenství.

V době renesance se pro evropské obchodníky zvýšil význam obchodování se vzdálenými zeměmi. Zboží se prodávalo například do Indie a zpět se vozilo vzácné koření a drahokamy. Avšak cestování po souši na velké vzdálenosti bylo obtížné a trvalo dlouho, proto chtěli obchodníci doplout do Indie po moři. V cestě stála Afrika – a ta je opravdu velká!

Pokud by však byl svět kulatý (jak lidé začínali věřit), měly by evropské lodě dorazit do Indie tak, že budou plout na západ. S touto myšlenkou se v roce 1492 vydal Kryštof Kolumbus spolu se svými námořníky ze Španělska napříč přes Atlantik. Avšak místo toho, aby dopluli do Indie, objevili Bahamy (ostrovy v Karibském moři poblíž amerického pobřeží).

Brzy ho následovali další cestovatelé. V letech 1497–98 Vasco da Gama – portugalský námořní důstojník – jako první Evropan dorazil do Indie plavbou kolem Afriky. Jiný portugalský cestovatel, Fernão de Magalhães, který však byl ve službách španělského krále, v roce 1519 vedl první evropskou cestu kolem světa.

Zanedlouho potom Evropané objevili karibské ostrovy a Ameriku (kterou nazývali „Nový svět“) a začali tam zakládat kolonie. To znamená, že obsazovali zemi a prohlašovali, že nyní patří jejich rodné vlasti v Evropě. Brali s sebou svoje názory, zvyky a jazyk – a to je důvod, proč se angličtina a francouzština staly hlavními jazyky v Severní Americe a španělština a portugalština ve Střední a v Jižní Americe.

S postupem času se Evropané plavili dál a dál – do Číny, Japonska, jihovýchodní Asie, Austrálie a Oceánie. Námořníci se z těchto dalekých plaveb vraceli se zprávami, že viděli zvláštní zvířata, která se velice lišila od těch, co žijí v Evropě. To způsobilo, že vědci chtěli tato místa prozkoumat a přivézt zvířata a rostliny do evropských muzeí. V 19. století pronikli evropští vědci hluboko do Afriky a do roku 1910 kolonizovaly evropské národy většinu afrického kontinentu.

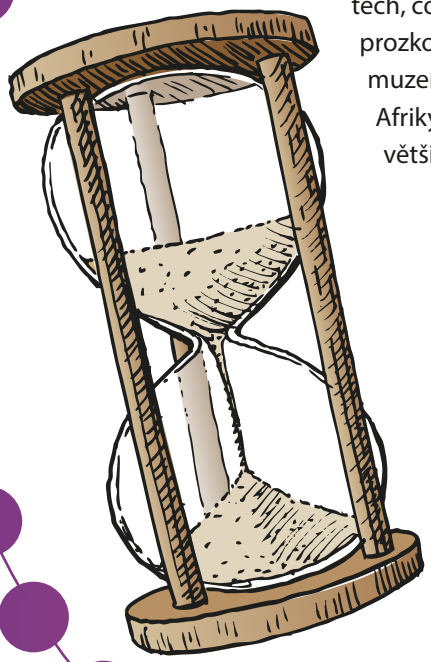

Vraťme se však zpět do Evropy, kde vědci zjišťovali stále více a více nových věcí o fungování světa. Geologové, studující kameny a zkameněliny, se snažili pochopit, jak se Země utvářela a jak je ve skutečnosti stará. Dva velcí vědci, Jean-Baptiste Lamarck (ve Francii) a Charles Darwin (v Anglii), došli nakonec k závěru, že zvířata a rostliny prošly „vývojem“ – během milionů a milionů let se měnily z jednoho druhu na jiný.

V 18. století si lidé kladli také další důležité otázky – například jak se mají země spravovat a jaká práva a svobody mají lidé mít. Spisovatel Jean-Jacques Rousseau řekl, že všichni si mají být rovni. Jiný spisovatel, Voltaire, řekl, že svět by byl lepší, kdyby rozum a znalosti nahradily nevědomost a pověry.

Tento věk nových myšlenek, nazývaný „osvícenství“, vedl v některých zemích k velkým změnám – například k francouzské revoluci v roce 1789, kdy se lidé rozhodli, že už nechtějí, aby jim vládli králové a královny. Jedním z jejich revolučních hesel bylo „svoboda, rovnost, bratrství“, které se nakonec stalo heslem francouzského národa.

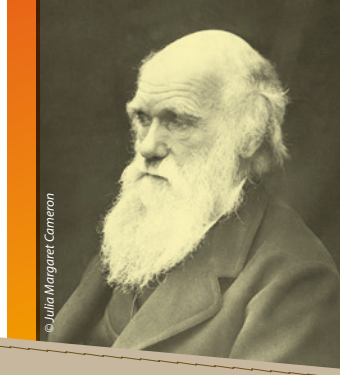

Charles Darwin zveřejnil svoji evoluční teorii v roce 1859.

První telefon – vynalezl ho rodák ze Skotska Alexander Graham Bell. Dnes se v Evropě vyrábějí nejmodernější mobilní telefony.

Moderní svět

(přibližně 1880 do současnosti)

Další evropské vynálezy z 19. a 20. století pomohly vytvořit svět takový, jak ho známe dnes. Patří sem například:

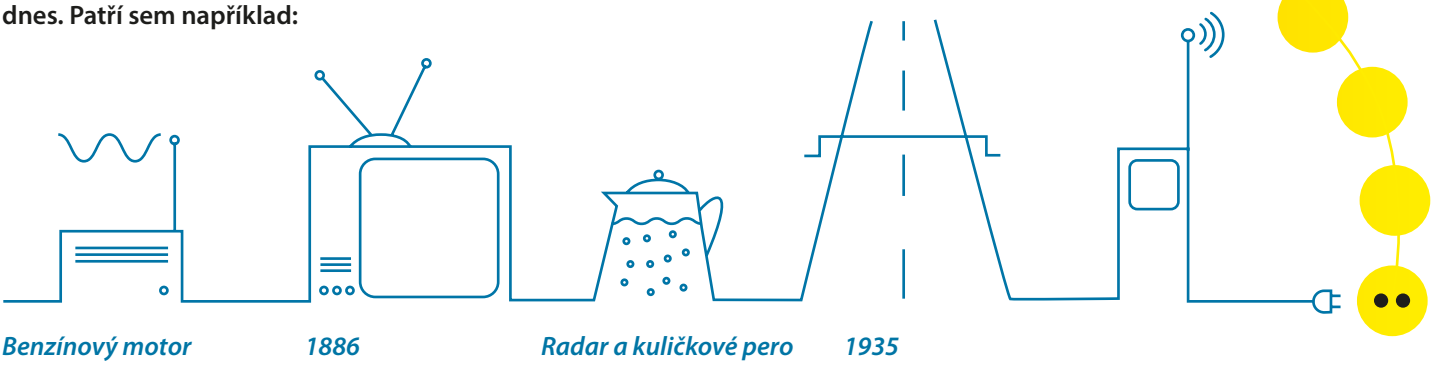

Benzínový motor	*1886*	*Radar a kuličkové pero*	*1935*
První rádiové zprávy	*1901*	*Instantní káva*	*1937*
Bakelit, první plast	*1909*	*První tryskové letadlo*	*1939*
Neonová zářivka	*1912*	*První počítač*	*40. léta 20. stol.*
Televize a dálnice	*20. léta 20. stol.*	*Web (World Wide Web)*	*80. léta 20. stol.*

Dnes přibližně čtvrtina lidí pracujících v Evropě vyrábí věci, které moderní svět potřebuje: potraviny a nápoje, mobilní telefony a počítače, šaty a nábytek, pračky a televize, osobní automobily, autobusy a nákladní automobily a mnoho dalších věcí.

Většina Evropanů pracuje ve „službách“. Znamená to, že pracují v obchodech a na poštách, v bankách a pojišťovacích společnostech, v hotelích a restauracích, v nemocnicích a školách atd. – tedy prodávají věci nebo zajišťují služby, které lidé potřebují.

Poučení z historie

Příběh Evropy, to bohužel nejsou pouze velké úspěchy, na které můžeme být pyšní. Existuje také mnoho věcí, za které se musíme stydět. Během staletí mezi sebou vedly evropské národy hrozné války. Válčilo se zpravidla o moc a majetek, ale také o náboženství.

Evropští kolonizátoři zabili miliony lidí, kteří žili v ostatních světadílech – buď ve válkách, nebo tím, že s nimi špatně zacházeli, nebo tím, že mezi ně zavlekli evropské choroby. Evropané také odvedli miliony Afričanů do otroctví.

Z těchto hrozných provinění jsme se museli poučit. Evropský obchod s otroky byl zrušen v 19. století. Kolonie získaly svobodu ve 20. století. A v Evropě nakonec zavládl mír.

Chcete-li se dozvědět jak, přečtěte si kapitolu Rodina se sešla: příběh Evropské unie.

Válka…

Evropská rodina se však bohužel hodně hádala. Často se hádala o to, kdo bude vládnout uvnitř některé země nebo komu bude patřit určité území. Někdy chtěli vládci získat více moci tím, že dobyli území svých sousedů, nebo dokázat, že jejich lid je silnější a lepší než jiné národy.

Ať už byly důvody jakékoli, stovky let v Evropě probíhaly strašné války. Ve 20. století vypukly v Evropě dvě velké války, do kterých byly postupně zataženy země po celém světě. Proto je nazýváme světové války. Byly v nich zabity miliony lidí a Evropa po nich zůstala chudá a v troskách.

Můžeme udělat něco proto, aby se tyto věci již neopakovaly? Dokáží si Evropané vůbec spolu sednout a bavit se o problémech místo toho, aby spolu válčili?

Odpověď zní: ano.

Je to téma naší další kapitoly, ve které se seznámíme s příběhem Evropské unie.

… a mír

My Evropané patříme do různých zemí, ve kterých se hovoří různými jazyky a ve kterých jsou různé tradice, zvyky a názory. Z mnoha důvodů však patříme k sobě a jsme jedna velká rodina.

Zde jsou uvedeny některé z nich.

> Žijeme na tomto světadílu společně již tisíce let.

> Naše jazyky jsou si často podobné.

> Mnoho lidí v některé zemi je potomky lidí z jiné země.

> Naše tradice, zvyky a svátky mají často stejný původ.

> Sdílíme a obdivujeme krásnou hudbu a umění a mnoho her a příběhů, které nám během staletí zanechali lidé z celé Evropy.

> Téměř každý člověk v Evropě si myslí, že je správné být poctivý, chovat se dobře k sousedům, mít právo na vlastní názor, respektovat ostatní a starat se o lidi v nesnázích.

> Máme rádi to, co odlišuje naši zem nebo region od ostatních, ale máme rádi i to, co máme společné s ostatními Evropany.

Příběh Evropské unie

Druhá světová válka skončila v roce 1945. Byla dobou hrozného ničení a zabíjení a začala právě v Evropě. Co mohli nejvyšší představitelé evropských zemí udělat pro to, aby se už nikdy nic takového nestalo? Potřebovali opravdu dobrý plán, který dosud nikdy předtím nikdo nevymyslel.

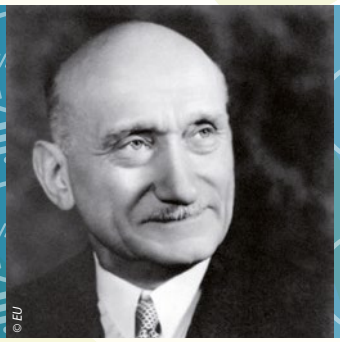

Robert Schuman.

Jean Monnet.

Úplně nová myšlenka

Jeden Francouz jménem Jean Monnet o tom usilovně přemýšlel. Uvědomil si, že státy potřebují k válce dvě suroviny: železo pro výrobu oceli (aby mohly vyrábět tanky, pušky, bomby a tak dále) a uhlí k zajištění energie pro továrny a železnice. Evropa měla velké množství uhlí a oceli, proto evropské země mohly snadno vyrábět zbraně a jít do války.

Jean Monnet přišel s velice odvážnou, novou myšlenkou. Spočívala v tom, že vlády Francie a Německa – a snad i jiných evropských zemí – už nebudou řídit svůj vlastní uhelný a ocelářský průmysl. Místo toho budou tato průmyslová odvětví řízena lidmi ze všech zemí, které se do tohoto projektu zapojí. Tito lidé si sednou ke stolu a budou jednat a rozhodovat o všech věcech společně. Potom nebude možné, aby mezi nimi vypukla válka!

Jean Monnet cítil, že jeho plán by se mohl uskutečnit jen tehdy, pokud by ho přijali nejvyšší představitelé evropských států. Proto se s ním svěřil svému příteli Robertu Schumanovi, který byl ministrem francouzské vlády. Robert Schuman byl touto myšlenkou nadšen a informoval o ní v důležitém projevu dne 9. května 1950.

Jeho projev nepřesvědčil pouze francouzské a německé představitele, ale také představitele Belgie, Itálie, Lucemburska a Nizozemska. Ti všichni se rozhodli sdružit uhelný a ocelářský průmysl a vytvořit klub, který nazvali Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO). Toto společenství mělo pracovat pro mírové účely a pomoci znovu vybudovat Evropu z rozvalin války. ESUO bylo založeno v roce 1951.

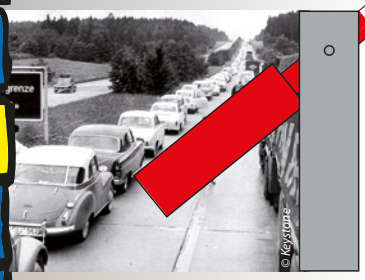

Nuda na hranicích… Fronty jako tato bývaly součástí normálního života v Evropě.

Společný trh

Těchto šest zemí pokračovalo ve spolupráci tak úspěšně, že se brzy dohodlo vytvořit jiný klub, nazvaný Evropské hospodářské společenství (EHS). To bylo založeno v roce 1957.

Slovo „hospodářský“ souvisí se slovem hospodářství – to znamená, že se jedná o peníze, podnikání, práci a obchod.

Jednou z hlavních myšlenek bylo to, že země EHS budou mít „společný trh“, aby se usnadnil vzájemný obchod. Do té doby musely kamióny a vlaky a říční čluny přepravující zboží z jedné země do druhé vždycky zastavit na hranicích, musely se zkontrolovat doklady a musely se zaplatit poplatky, takzvaná „cla“. To zboží ze zahraničí nejen zdržovalo, ale i zdražovalo.

Účelem společného trhu bylo odstranit všechny tyto hraniční kontroly, zpoždění a cla a umožnit zemím vzájemně obchodovat, jakoby tvořily jednu velkou zemi.

Stroje jako tento se používají ke sklizni pšenice a dalších plodin.

Potraviny a zemědělství

Druhá světová válka vytvořila v Evropě velice obtížné podmínky pro výrobu potravin nebo pro jejich dovoz z jiných světadílů. Dokonce ještě v 50. letech 20. století byl v Evropě nedostatek potravin. Proto se EHS rozhodlo vytvořit systém plateb pro své zemědělce, aby mohli vyrábět více potravin a aby měli jistotu, že jim zemědělství poskytne dostatečný výdělek pro slušný život.

Tento systém byl nazván „společná zemědělská politika“ (SZP). Systém fungoval dobře. Dokonce tak dobře, že zemědělci začali vyrábět nadbytek potravin, a systém se musel změnit! V současnosti jsou ze systému SZP vypláceny příspěvky zemědělcům také proto, aby pečovali o krajinu.

Od EHS k Evropské unii

Přijetí do klubu. Na tomto obrázku podepisuje Řecko své členství.

Společný trh začal lidem v EHS brzy usnadňovat život.

Mohli utrácet víc peněz, měli více jídla a v obchodech se objevilo více druhů zboží. Ostatní sousední země to viděly a v 60. letech 20. století některé z nich požádaly, zda by mohly přistoupit do klubu.

Po letech diskusí přistoupily v roce 1973 Spojené království*, Dánsko a Irsko. V roce 1981 následovalo Řecko, v roce 1986 Portugalsko a Španělsko a v roce 1995 Rakousko, Finsko a Švédsko.

Takže klub měl už 15 členů.

Za ta léta se klub změnil. Ke konci roku 1992 dokončil vytváření „jednotného trhu“ (jak se mu začalo říkat) a kromě toho udělal mnoho jiných věcí. Země EHS například spolupracovaly na ochraně životního prostředí a na stavbě lepších silnic a železnic napříč Evropou. Bohatší země pomáhaly chudším se stavbou silnic a při jiných důležitých projektech.

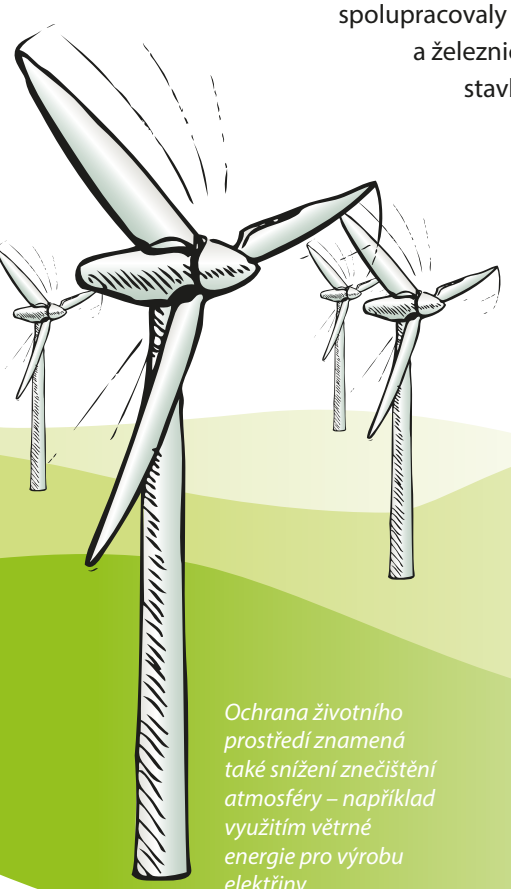

Ochrana životního prostředí znamená také snížení znečištění atmosféry – například využitím větrné energie pro výrobu elektřiny.

Pro usnadnění života cestujícím odstranila většina zemí EHS pasové kontroly na svých vnitřních hranicích. Osoba žijící v jedné členské zemi se mohla volně pohybovat a pracovat v jiné členské zemi. Vlády projednávaly také další nové myšlenky – například to, jak si policisté z jedné členské země mohou pomáhat dopadnout zločince, pašeráky drog a teroristy.

Klub se v krátké době tak změnil a sjednotil, že bylo v roce 1992 rozhodnuto změnit jeho název na „Evropskou unii“ (EU).

** Spojené království z EU v roce 2020 vystoupilo.*

Policista a jeho pes kontrolují, zda v kufru nejsou drogy.

Sbližování rodiny

Mezitím se za hranicemi EU odehrávaly napínavé věci. Východní a západní část Evropy byly mnoho let odděleny. Vládci východních zemí prosazovali systém vlády, který se nazýval „komunismus“ a který tamnímu obyvatelstvu přinesl těžký život. Lidé byli vystaveni útlaku a mnozí z těch, kteří vystupovali proti režimu, byli posláni do vězeňských táborů.

Situace, kdy stále více lidí prchalo z východu na západ, začala komunistické vládce znepokojovat. Nechali proto postavit vysoké ploty a zdi, jako tu v Berlíně, aby lidem znemožnili opustit zemi. Mnozí, kteří se bez povolení pokusili překročit hranice, byli zastřeleni. Rozdělení bylo tak silné, že bylo často popisováno jako „železná opona“.

V roce 1989 toto rozdělení konečně skončilo. Berlínská zeď byla zbořena a „železná opona“ přestala existovat. Brzy došlo ke sjednocení Německa. Lidé ze střední a východní části Evropy si sami zvolili vlády, které zrušily starý, přísný komunistický systém.

Konečně byli svobodní! Byla to nádherná doba oslav.

1989: pád Berlínské zdi.

Země, které získaly svobodu, se začaly ptát, zda by mohly přistoupit k Evropské unii, a brzy se vytvořila fronta „kandidátů“ čekajících na to, až se stanou členy EU.

Dříve, než může země přistoupit k Evropské unii, musí dobře fungovat její hospodářství. Také musí být demokratická – jinými slovy její lidé musí mít možnost svobodně si zvolit, kdo jim bude vládnout. A musí respektovat lidská práva. Mezi lidská práva patří i právo říct to, co si myslíte, právo nebýt uvězněn bez řádného soudního procesu, právo nebýt týrán a mnoho jiných důležitých práv.

Bývalé komunistické země na všech těchto věcech tvrdě pracovaly a po několika letech bylo osm z nich připraveno. Byly to tyto země: Česko, Estonsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Slovensko a Slovinsko.

Tyto státy se spolu se dvěma středomořskými ostrovy, Kyprem a Maltou, k EU připojily dne 1. května 2004. Dne 1. ledna 2007 vstoupily do Unie další dvě bývalé komunistické země, Bulharsko a Rumunsko. Dne 1. července 2013 se připojilo i Chorvatsko, takže EU měla celkem 28 zemí.

Nikdy předtím nepřistoupilo k EU tolik zemí za tak krátkou dobu. Šlo o skutečné „rodinné shledání“, které konečně sjednotilo východní, střední a západní části Evropy.

V červnu 2016 hlasovalo Spojené království pro odchod z Evropské unie, a v roce 2020 tak EU čítala 27 zemí.

Státní vlajky 27 členských států EU.

Co dělá EU

EU se snaží zlepšit náš život v různých oblastech. Zde jsou uvedeny některé z nich.

© Javier Larrea/Van Parys

Znečištění se nezastavuje na hranicích, evropské státy proto spolupracují při ochraně životního prostředí.

Změny klimatu a životní prostředí

Životní prostředí patří všem, proto všechny země musí spolupracovat při jeho ochraně. EU vydala předpisy o zastavení znečišťování a o ochraně přírody, například volně žijících ptáků. Tyto předpisy platí ve všech zemích EU a jejich vlády musí zajistit, aby se dodržovaly.

Změny klimatu – známé také jako globální oteplování – jsou dalším problémem, které země nedokáží vyřešit samy. Země EU se proto dohodly, že budou společně usilovat o snižování emisí, které produkují a které poškozují atmosféru a způsobují globální oteplování. EU se také snaží ovlivňovat ostatní země, aby dělaly totéž.

© Harald Reiss/Pixelio

Euro se používá v mnoha zemích EU.

Euro

V minulosti měla každá evropská země své vlastní peníze, svou měnu. Nyní existuje jedna jediná měna, euro, kterou mohou přijmout všechny členské země EU, pokud jsou na to připraveny. Používání stejné měny usnadňuje podnikání, cestování a nakupování na celém území EU, protože není nutné měnit si jednu měnu za druhou. Díky euru je také ekonomika v dobách krize stabilnější. V současnosti používá euro jako svou měnu 19 zemí.

Porovnáte-li mince eura, uvidíte, že na jedné straně je obrázek symbolizující zemi, ve které byla mince vydána. Druhá strana je pro všechny země stejná.

© SXC

Studenti z různých zemí studují společně, za podpory EU.

Svoboda!

Lidé žijící v EU mohou svobodně žít, pracovat nebo studovat v kterékoliv zemi EU, kterou si zvolí, a EU dělá všechno pro to, aby usnadnila jejich pohyb z jedné země do druhé. Přecházíte-li hranice mezi většinou členských zemí EU, už nepotřebujete ukazovat pas. EU podporuje studenty a mladé lidi, aby studovali nebo aby se vzdělávali ve svém oboru v jiné evropské zemi.

© Javier Larrea / Van Parys

Je velice důležité dát lidem možnost naučit se novému povolání.

Pracovní příležitosti

Je důležité, aby lidé měli práci, která je baví a kterou umí dobře. Část peněz, které si vydělají, se musí věnovat na provoz nemocnic a škol a také na péči o starší osoby. Proto se EU ze všech sil snaží vytvářet nové a lepší pracovní příležitosti pro každého, kdo může pracovat. Pomáhá lidem zakládat nové podniky a poskytuje peníze na zaškolení lidí pro výkon nového povolání.

© Stephen Mahoney / Van Parys

EU přispívá penězi na výstavbu nových silnic.

Pomoc oblastem, které mají problémy

Život v Evropě není pro každého stejně snadný. Někde není dost práce, protože byly zavřeny doly nebo továrny. V některých oblastech je problém provozovat zemědělství, protože tam není vhodné podnebí, jinde se obtížně obchoduje, protože tam nejsou silnice a železnice.

EU řeší tyto problémy tím, že vybírá peníze od všech svých členských zemí a používá je pro pomoc oblastem, které mají problémy. Například finančně přispívá na stavbu nových silnic nebo železničních tratí a napomáhá podnikům vytvářet nová pracovní místa.

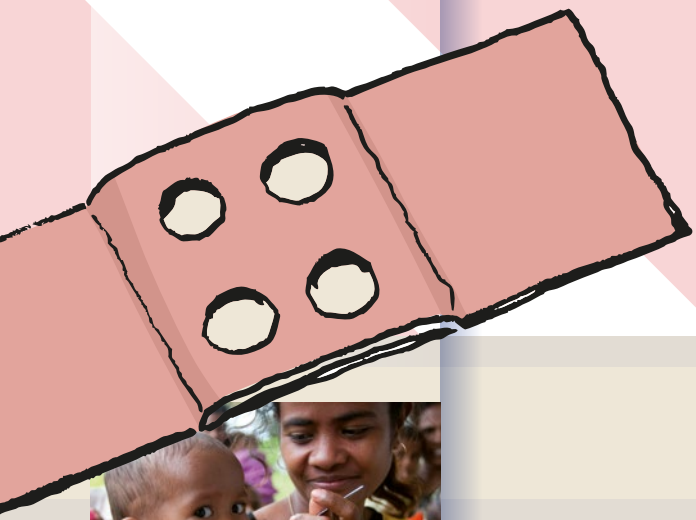

© Annie Griffiths Belt / Corbis

EU dodává potraviny pro lidi v nouzi.

Pomoc chudým zemím

V mnoha zemích na světě lidé umírají nebo mají velice těžký život kvůli válkám, nemocem či přírodním pohromám, jako je zemětřesení, sucho anebo záplavy. Tyto země často nemají dost peněz na to, aby postavily školy a nemocnice, silnice a budovy, které jejich občané potřebují.

EU těmto zemím poskytuje peníze a posílá tam učitele, lékaře, techniky a jiné odborníky, aby tam pracovali a pomáhali zlepšit kvalitu života lidí. EU také nakupuje mnoho věcí, které tyto země vyrábějí, a nevybírá od nich při dovozu žádné clo. Tímto způsobem mohou chudé země získat více peněz.

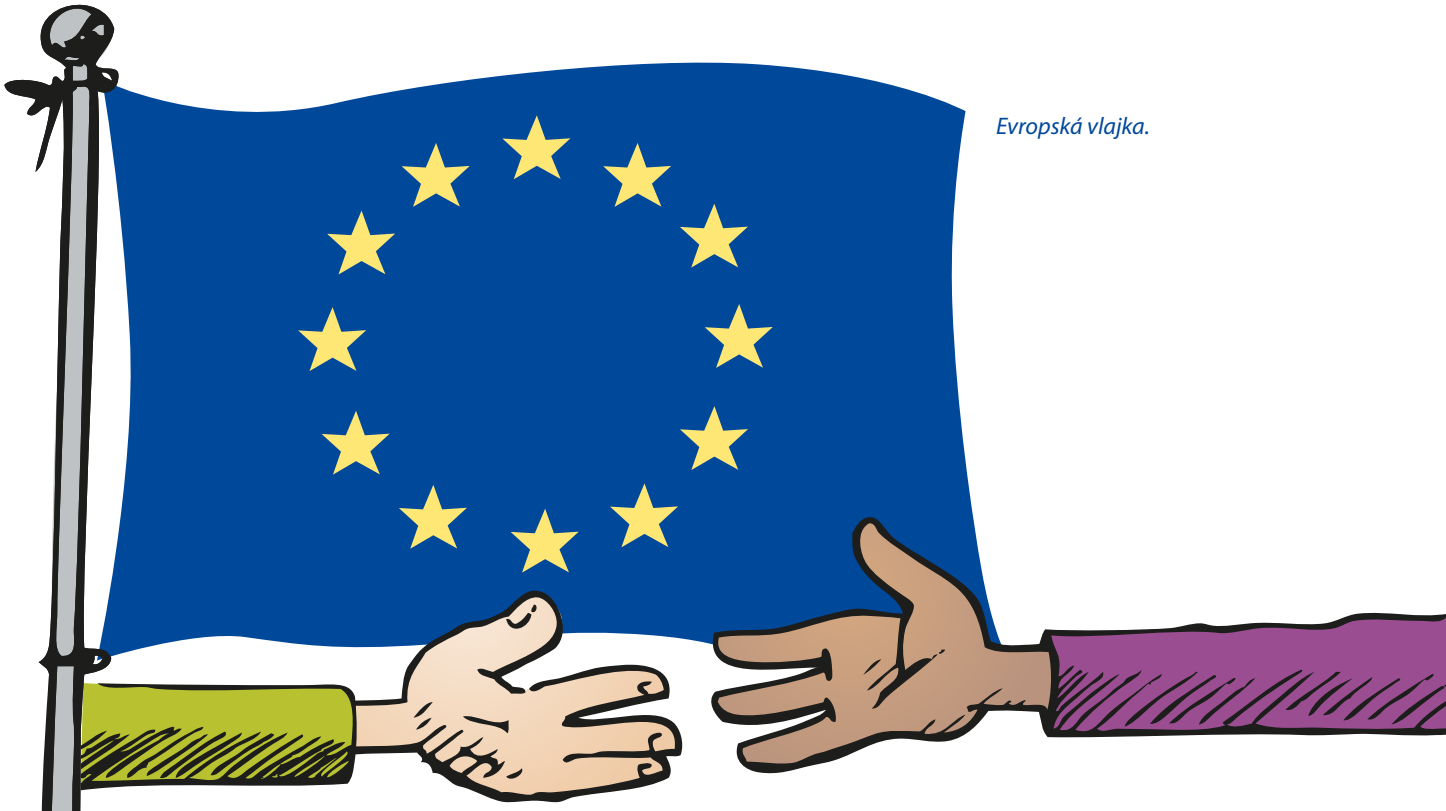

Evropská vlajka.

Mír

Evropská unie spojila mnoho evropských zemí přátelskými vztahy. Samozřejmě se vždy na všem nedohodnou. Namísto boje však vedoucí představitelé zemí EU sedí společně u kulatého stolu a řeší neshody jednáním.

Tak se naplnil sen Jeana Monneta a Roberta Schumana:

EU přinesla svým členům mír. Unie se také snaží o udržení míru se svými sousedy i v celém světě.

Uvedli jsme některé případy činnosti EU. Je toho však mnohem více. Členství v Evropské unii mění totiž téměř všechny prvky našeho života. Co by EU měla dělat a co by naopak dělat neměla? O tom rozhodují lidé v EU. Jak můžeme projevit svá přání? To se dozvíte v příští kapitole.

Evropa má svoji vlastní vlajku a svoji vlastní hymnu – *Ódu na radost* z Beethovenovy Deváté symfonie. Původní text je v němčině, avšak pokud se tato skladba používá jako evropská hymna, je beze slov – má pouze melodii. Můžete si ji poslechnout na internetu na adrese:

https://europa.eu/european-union/about-eu/symbols/anthem_cs

EU a její sousedé

▶ Přiřaďte hlavní města k zemím.

1. Amsterodam
2. Atény
3. Berlín
4. Bratislava
5. Brusel
6. Budapešť
7. Bukurešť
8. Dublin
9. Helsinky
10. Kodaň
11. Lisabon
12. Lublaň
13. Lucemburk
14. Madrid
15. Nikósie
16. Paříž
17. Praha
18. Riga
19. Řím
20. Sofie
21. Stockholm
22. Tallin
23. Valletta
24. Varšava
25. Vídeň
26. Vilnius
27. Záhřeb

Klíč:

Vybarvené země jsou členy Evropské unie (EU).

Vyšrafované země chtějí přistoupit k EU.

Ostatní země, včetně zemí vyznačených bílým kroužkem, jsou sousedy EU.

Tečky ukazují, kde jsou hlavní města.

Vatikán leží v Římě.

Některé ostrovy a části pevniny patřící k Francii, Portugalsku a Španělsku jsou součástí EU. Nacházejí se však daleko od Evropy, proto jsme je dali do rámečku (vpravo nahoře).

* Tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a označení je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova.

Tohle jsou některé slavné evropské památky:

1. Atomium, Brusel, Belgie
2. Klášter a královské sídlo svatého Vavřince z El Escorialu, Madrid, Španělsko
3. Parthenón, Atény, Řecko
4. Parlament, Budapešť, Maďarsko
5. Eiffelova věž, Paříž, Francie
6. Větrné mlýny, Nizozemsko
7. Karlův most, Praha, Česko
8. Malá mořská víla, Kodaň, Dánsko
9. Kostel svatého Mikuláše, Sofie, Bulharsko
10. Chrám Svaté rodiny (Sagrada Família), Barcelona, Španělsko
11. Koloseum, Řím, Itálie
12. Braniborská brána, Berlín, Německo

Najdete každou z nich na mapě níže? Třeba vám napoví předchozí stránka!

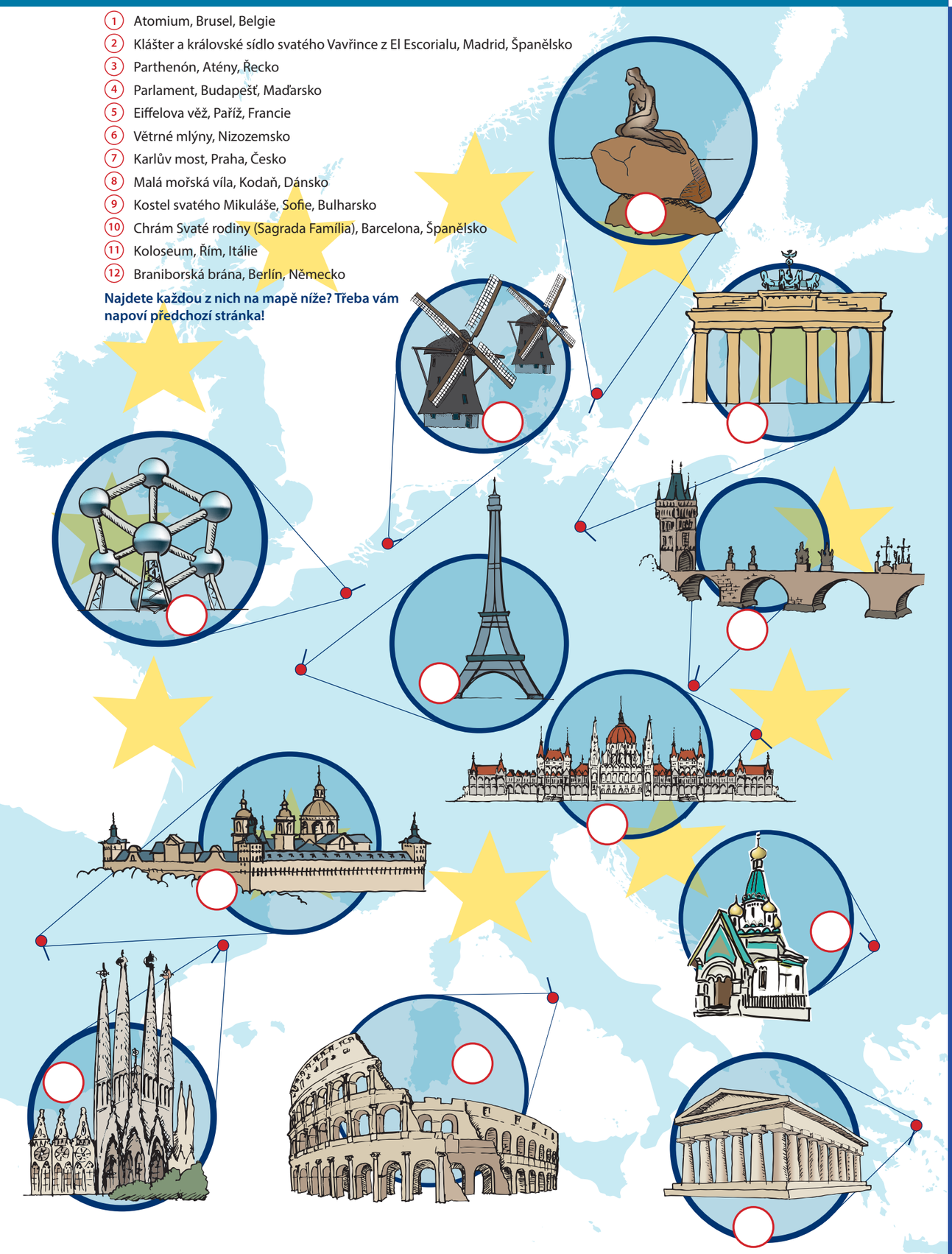

Členské země Evropské unie

Země jsou uvedeny v abecedním pořadí podle názvů, které používají ve svém vlastním jazyce nebo jazycích (jak je uvedeno v závorkách).

Údaje o počtu obyvatel pochází z ledna 2019.

Zdroj: Eurostat.

Vlajka	Stát	Hlavní město	Počet obyvatel
	Belgie (Belgique/België)	Brusel (Bruxelles/Brussel)	11,4 milionu
	Bulharsko (България/Bulgaria)	Sofie (София/Sofia)	7,1 milionů
	Česko (Česká republika)	Praha (Praha)	10,6 milionu
	Dánsko (Danmark)	Kodaň (København)	5,8 milionu
	Německo (Deutschland)	Berlín (Berlin)	82,8 milionu
	Estonsko (Eesti)	Tallin (Tallinn)	1,3 milionu
	Irsko (Éire/Ireland)	Dublin (Baile Atha Cliath/Dublin)	4,8 milionu
	Řecko (Ελλάδα/Elláda)	Atény (Αθήνα/Athinai)	10,7 milionu
	Španělsko (España)	Madrid (Madrid)	46,7 milionu
	Francie (France)	Paříž (Paris)	66,9 milionu
	Chorvatsko (Hrvatska)	Záhřeb (Zagreb)	4,1 milionu
	Itálie (Italia)	Řím (Roma)	60,5 milionu
	Kypr (Κύπρος/Kypros) (Kibris)	Nikósie (Λευκωσία/Lefkosia) (Lefkoşa)	0,9 milionu
	Lotyšsko (Latvija)	Riga (Rīga)	1,9 milionu
	Litva (Lietuva)	Vilnius (Vilnius)	2,8 milionu
	Lucembursko (Luxemburg)	Lucemburk (Luxemburg)	0,6 milionu
	Maďarsko (Magyarország)	Budapešť (Budapest)	9,8 milionu
	Malta (Malta)	Valletta (Valletta)	0,5 milionu
	Nizozemsko (Nederland)	Amsterodam (Amsterdam)	17,2 milionu
	Rakousko (Österreich)	Vídeň (Wien)	8,8 milionu
	Polsko (Polska)	Varšava (Warszawa)	38,0 milionu
	Portugalsko (Portugal)	Lisabon (Lisboa)	10,3 milionu
	Rumunsko (România)	Bukurešť (București)	19,5 milionu
	Slovinsko (Slovenija)	Lublaň (Ljubljana)	2,1 milionu
	Slovensko (Slovensko)	Bratislava (Bratislava)	5,4 milionu
	Finsko (Suomi/Finland)	Helsinky (Helsinki/Helsingfors)	5,5 milionu
	Švédsko (Sverige)	Stockholm (Stockholm)	10,1 milionu

Poznejte Evropu! Kvíz

(Nápověda: odpovědi na všechny tyto otázky najdete v této knížce)

1. Kolik je světadílů?

2. Které dvě země spojuje montblanský tunel?

3. Jak se nazývá jev, kdy ptáci na podzim odlétají na jih a tráví zimu v teplejších oblastech?

4. Jak se říká tomu, že zemědělci zalévají svá pole vodou z podzemních zdrojů nebo z řek?

5. Jmenujte druh mořského živočicha, kterého lze chovat.

6. Co znamená „demokracie“?

7. Který materiál používaný k pohánění parních strojů umožnil průmyslovou revoluci?

8. Která historická událost se stala v roce 1789?

9. Ve kterém desetiletí byl vynalezen počítač?

10. Kolik zemí Evropské unie používá euro jako svoji měnu?

11. Kde sídlí Soudní dvůr EU?

12. Jak často se konají evropské volby?

Chcete hrát hry, ověřit si své znalosti a dále poznávat Evropu?
Navštivte europa.eu/learning-corner

Odpovědi *1. Sedm (Evropa, Afrika, Severní Amerika, Jižní Amerika, Antarktida, Asie a Austrálie/Oceánie) (s. 3) / 2. Francii a Itálii (s. 6) / 3. Stěhování do teplých krajin (s. 11) / 4. Zavlažování (s. 13) / 5. Losos, slávky, ústřice (s. 17) / 6. Vláda lidu (s. 20) / 7. Uhlí (s. 25) / 8. Francouzská revoluce (s. 27) / 9. 40. léta 20. století (s. 27) / 10. 19 (s. 34) / 11. V Lucembursku (s. 41) / 12. Každých 5 let (s. 40)*

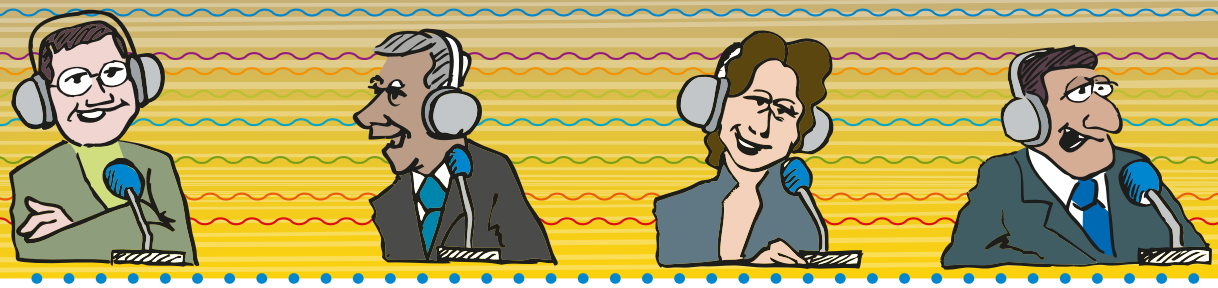

Jak EU přijímá rozhodnutí

Určitě si dokážete představit, že organizovat chod EU a vykonávat veškerou práci vyžaduje velké úsilí mnoha lidí. Kdo co dělá?

Evropský parlament

Evropský parlament zastupuje všechny občany EU. Každý měsíc se ve Štrasburku (Francie) koná jeho velké zasedání, kde se projednávají návrhy nových předpisů pro EU a rozhoduje se o nich. Tvoří jej poslanci a poslankyně ze všech zemí EU. Počet poslanců a poslankyň závisí na velikosti každé země – velké země jich mají více než ty malé.

Členové Evropského parlamentu (poslanci a poslankyně EP) jsou každých pět let vybíráni ve volbách, ve kterých mohou volit všichni dospělí občané EU. Volbou poslance nebo poslankyně Evropského parlamentu a tím, že s nimi komunikujeme, můžeme ovlivnit to, co se EU rozhodne udělat.

Evropská rada

Na summitech Evropské rady se pravidelně setkávají všichni vedoucí představitelé zemí EU, hovoří zde o aktuální situaci v Evropě a plánují novou strategii. Nerozebírají však věci do detailů, například neformulují nové předpisy.

Rada

O nových předpisech pro EU nerozhodují pouze poslanci Evropského parlamentu, ale i ministři vlád všech zemí EU. Když se ministři sejdou, říká se, že zasedá „Rada“.

Rada projedná návrh a pak o něm hlasuje. Existují pravidla o tom, kolik hlasů má každá země a kolik hlasů je třeba pro přijetí předpisu. V některých případech platí pravidlo, že musí souhlasit všichni členové Rady.

Přijme-li Rada a Evropský parlament nový právní předpis, musí se jím členské státy řídit.

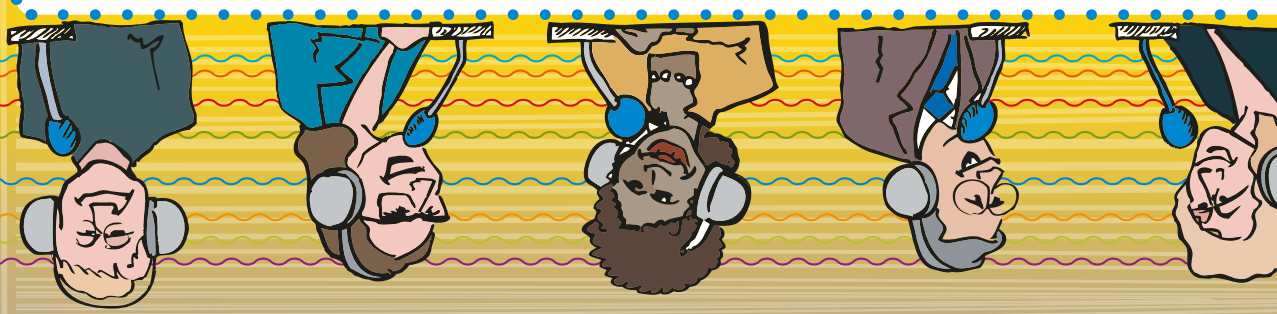

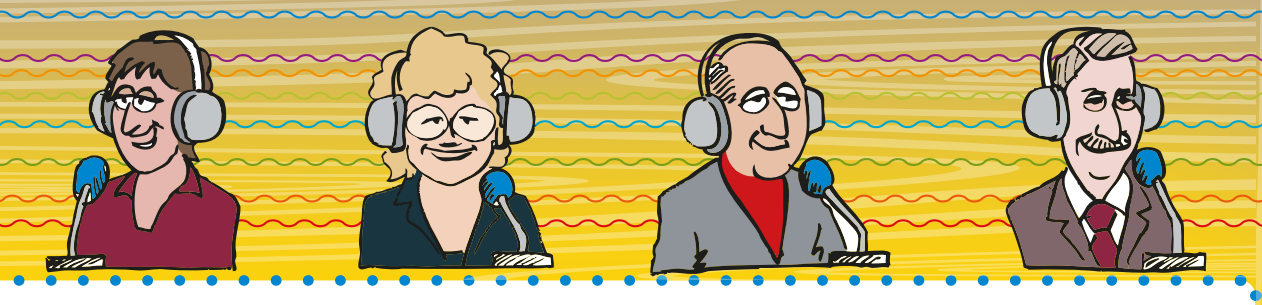

Evropská komise

V Bruselu se každou středu setkává skupina žen a mužů (po jednom z každé členské země EU), aby projednali, co je třeba udělat. Tyto lidi navrhuje vláda jejich země a jejich volbu schvaluje Evropský parlament.

Nazývají se „komisaři“ a dohromady tvoří Evropskou komisi. Jejich úkolem je přemýšlet o tom, co by bylo pro celou EU nejlepší, a navrhovat nové právní předpisy. Tyto předpisy musí poté schválit Evropský parlament i Rada.

Při jejich práci jim pomáhají odborníci, právníci, asistenti, překladatelé a další lidé. Mají na starosti každodenní chod Evropské unie.

Soudní dvůr

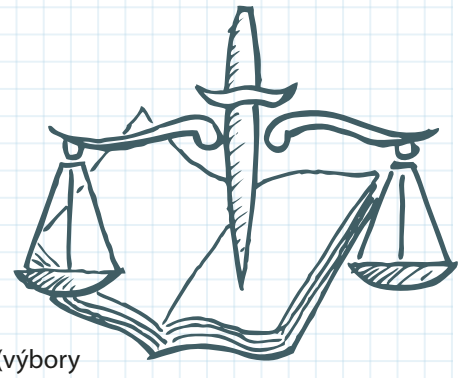

Když některá země nepoužívá předpis správně, Evropská komise ji na to upozorní a může si na ni stěžovat u Soudního dvora, který má sídlo v Lucemburku. Úkolem Soudního dvora je zajistit, aby předpisy EU byly dodržovány a používány všude stejným způsobem. Každá země EU je tu zastoupena jedním soudcem.

Do rozhodování v EU jsou zapojeny i další skupiny lidí (výbory složené z odborníků a podobně), protože je důležité, aby se přijala dobrá rozhodnutí.

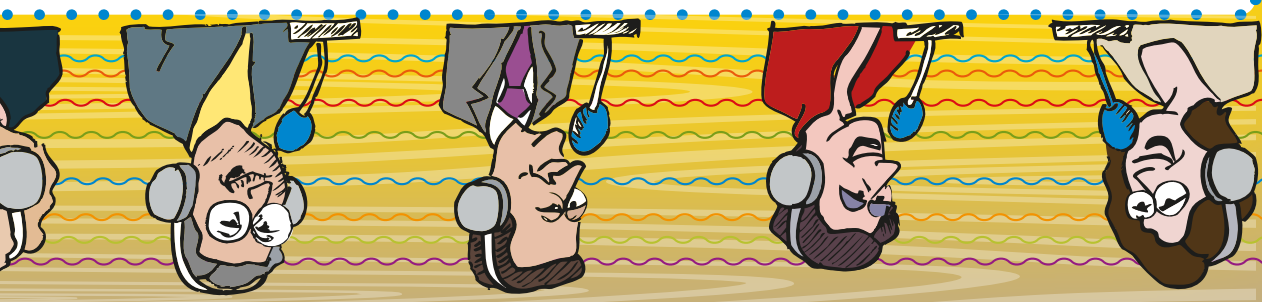

Zítra…

Jedním z hlavních úkolů, před nimiž dnes Evropa stojí, je zajistit, aby měli mladí lidé práci a dobré vyhlídky do budoucna.

A v současné době tu jsou další velké problémy, s nimiž se lze vypořádat jedině tehdy, budou-li země z celého světa spolupracovat, například:

> mezinárodní trestná činnost a terorismus,
> hlad a chudoba,
> znečištění a změny klimatu.

Evropská unie se těmito otázkami zabývá, ale pro tolik různých vlád a Evropský parlament není vždy snadné se dohodnout.

Ba co víc! Mnoho lidí si myslí, že pouhá skutečnost, že si každých pět let zvolí poslance Evropského parlamentu, jim nedává možnost dostatečně ovlivnit to, o čem se rozhoduje v Bruselu nebo ve Štrasburku.

... a později

Je tedy nutné zajistit, aby měl každý možnost projevit své přání ohledně toho, o čem Evropská unie rozhoduje.

Jak toho můžeme dosáhnout? Máte nějaké dobré nápady? Které problémy jsou podle vás nejdůležitější a EU by se jimi měla zabývat? A jak byste je chtěli řešit vy?

Co kdybyste si své nápady zapsali a promluvili si o nich se svým učitelem, spolužáky a třeba je zaslali svému poslanci Evropského parlamentu? Kdo je tímto poslancem a kam mu můžete napsat, najdete na této internetové stránce: europarl.europa.eu

S Evropskou komisí nebo s Evropským parlamentem se můžete spojit také na jedné z adres uvedených na konci této knížky, a dokonce můžete pro svou třídu zorganizovat návštěvu těchto dvou institucí.

Teď jsme evropské děti, ale zanedlouho budeme evropští dospěláci!

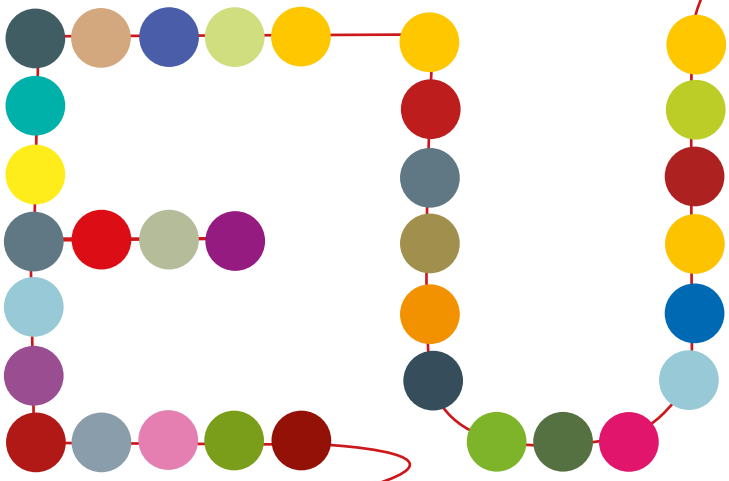

O budoucnosti budeme rozhodovat my – a společně!

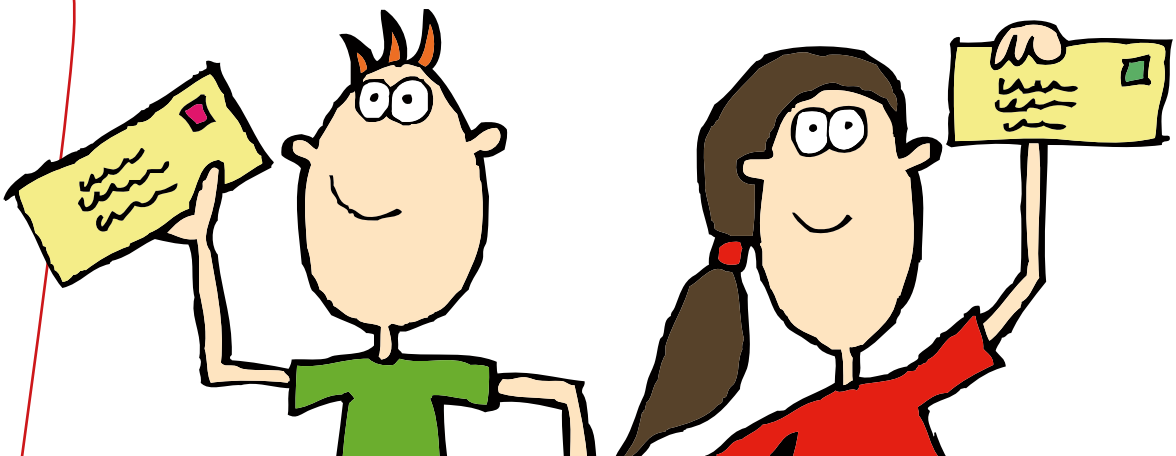

Zjistěte si o Evropě více informací

Europa
Informace o EU, ve všech 24 úředních jazycích EU:
europa.eu

Evropa pro školy
Výukové materiály, hry a mnohem více o Evropské unii a jejích činnostech pro učitele, děti a dospívající:
europa.eu/learning-corner

Europe Direct
Informační střediska EU, která se nachází po celé Evropě. Své otázky můžete klást na bezplatné telefonní lince (00 800 6 7 8 9 10 11) nebo e-mailem nebo můžete navštívit nejbližší středisko:
europa.eu/european-union/contact_cs

Historie Evropské unie
Informace a videa o historii EU:
- **europa.eu/european-union/about-eu/history_cs**
- **europa.eu/learning-corner/eu-timeline/overview_cs**

Vaše Evropa
Pomoc a poradenství pro občany EU a jejich rodinné příslušníky:
europa.eu/youreurope/citizens/index_cs.htm

Obraťte se na EU

ON-LINE

Informace o Evropské unii ve všech úředních jazycích EU jsou dostupné na internetových stránkách Europa na adrese: **https://europa.eu/european-union/index_cs**.

OSOBNĚ

Po celé Evropské unii se nachází stovky informačních středisek Europe Direct.
Adresu nejbližšího střediska naleznete na internetové stránce: **https://europa.eu/european-union/contact_cs**.

TELEFONICKY NEBO E-MAILEM

Europe Direct je služba, která odpoví na vaše dotazy o Evropské unii. Můžete se na ni obrátit: prostřednictvím bezplatné telefonní linky: 00 800 6 7 8 9 10 11 (někteří operátoři mohou tento hovor účtovat).
Na standardním telefonním čísle: +32 22999696 nebo e-mailem prostřednictvím internetové stránky: **https://europa.eu/european-union/contact_cs**.

ČTENÍ O EVROPĚ

Publikace EU, ať už bezplatné, nebo placené, si můžete stáhnout nebo objednat na adrese: **https://op.europa.eu/cs/publications**.

Informace a brožury o Evropské unii v češtině můžete také získat v:

ZASTOUPENÍ EVROPSKÉ KOMISE

Evropská komise má kanceláře (zastoupení) ve všech členských státech Evropské unie:
https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/local-offices-eu-member-countries_en

KONTAKTNÍ KANCELÁŘE EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Evropský parlament má kontaktní kancelář v každém členském státě Evropské unie:
http://www.europarl.europa.eu/at-your-service/en/stay-informed/liaison-offices-in-your-country

DELEGACE EVROPSKÉ UNIE

Evropská unie má rovněž delegace v ostatních částech světa:
https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/area/geo_en

Poznejte Evropu!

Evropa: krásný světadíl s fascinující historií. Dala světu mnoho slavných vědců, vynálezců, umělců a skladatelů a také oblíbených komiků a úspěšných sportovců.

Po staletí Evropu sužovaly války a spory. Avšak více než posledních 60 let žijí země tohoto starého kontinentu konečně v míru, přátelství a jednotě a vytvářejí lepší Evropu a lepší svět.

Tato knížka pro děti (přibližně ve věku od 9 do 12 let) vypráví příběh jednoduchým a srozumitelným způsobem. Je plná zajímavých údajů a barevných ilustrací a poskytuje poutavý přehled o Evropě a stručně vysvětluje, co je to Evropská unie a jakým způsobem pracuje.

Navštivte internetovou stránku:
europa.eu/learning-corner

Najdete zde mnoho zábavných kvízů a her k ověření svých znalostí!

Dobře se bavte!

Úřad pro publikace
Evropské unie

Čtyřicet známých tváří od A do Z

Mnoho světově známých výtvarníků, hudebních skladatelů, komiků, vynálezců, vědců a sportovců pochází z Evropy. O některých z nich jsme se zmínili už v předcházejících kapitolách. Je možné, že některé osobnosti již znáte, o jiných uslyšíte poprvé. V této knize nemohou být uvedeni všichni, proto jsme do následující tabulky vybrali pouze 40 jmen, seřazených v abecedním pořadí a pocházejících z různých evropských zemí.

Na konci jsme nechali volné místo pro vaši vlastní volbu. Může to být někdo známý z vaší země nebo váš oblíbený evropský sportovní tým nebo hudební skupina. Mohli byste třeba vyhledat jejich fotografii, nalepit ji na volné místo a přidat několik údajů.

Albert Einstein

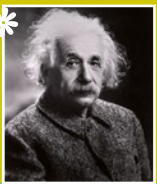

© Philippe Halsman/Bridgeman/AFP

Vědec: *Německo*

v roce 1905 objevil teorii relativity – jinými slovy to, jak spolu navzájem souvisí hmota, energie a čas.

Alfred Nobel

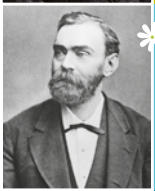

WikiCommons / Public domain

Chemik: *Švédsko*

vynálezce a inženýr: nechal si patentovat přinejmenším 355 vynálezů, z nichž nejznámější je dynamit. Svůj majetek z velké části věnoval na založení Nobelových cen, které se udílejí za výjimečné výkony v pěti oblastech.

Anna Franková

© Jewish Chron

Spisovatelka: *Nizozemsko*

je jednou z nejznámějších židovských obětí holokaustu. Zemřela v koncentračním táboře ve věku 15 let. Její deník se stal jednou z nejčtenějších knih na světě.

Antonio Vivaldi

Wikimedia

Hudební skladatel: *Itálie*

složil mnoho skladeb, včetně skladby Čtvero ročních dob *(1725).*

Bono

© European Union

Zpěvák: *Irsko*

Paul David Hewson, známý pod uměleckým jménem Bono, je zpěvák a autor písní rockové skupiny U2. Bono je vášnivým obhájcem Evropské unie a je proslulý svým bojem za sociální spravedlnost a udržitelný rozvoj.

Carmen Kassová

© Pierre Vauthey/Sygma/Corbis

Modelka a podnikatelka: *Estonsko*

objevila se na titulní straně časopisu Vogue a vystupovala v kampaních značek jako Chanel a Gucci. Rovněž kandidovala ve volbách do Evropského parlamentu.

Christo

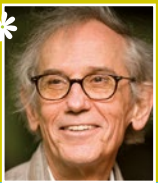

© Lynn Goldsmith/Corbis

Umělec: ***Bulharsko***

proslavil se „balením“ budov, památníků, ba dokonce stromů do různých tkanin. V roce 1995 takto zabalil německý parlament.

Cristiano Ronaldo

WikiCommons/X. Xosnasl / Khokhlov

Fotbalista: ***Portugalsko***

pětkrát získal ocenění FIFA pro nejlepšího hráče roku. Hrál za Sporting Portugal, Manchester United, Real Madrid a Juventus.

Edward de Bono

© Corbis

Myslitel: ***Malta***

zavedl pojem „laterální myšlení“. Nejvíce se proslavil knihou Šest klobouků aneb Jak myslet.

Ernő Rubik

WikiCommons / Balázs Mohai

Vynálezce a architekt: ***Maďarsko***

vynalezl „Rubikovu kostku“ a další mechanické hlavolamy.

Fryderyk Chopin

Wikimedia

Hudební skladatel a klavírista: ***Polsko***

složil mnoho skladeb pro klavír, mimo jiné známá Nocturna.

Gabriele „Coco“ Chanelová

© Man Ray

Módní návrhářka: ***Francie***

její inovativní oblečení pro ženy z ní učinilo důležitou osobnost módy 20. století.

George Michael

© MAXPPP

Mezinárodní popová hvězda: *Kypr*

proslavily jej hity jako Last Christmas *a prodal více než 90 milionů singlů po celém světě.*

Georges Remi (Hergé)

© Belga/AFP

Autor komiksů: *Belgie*

nejslavnější je jeho komiks Tintinova dobrodružství, *který psal od roku 1929 až do své smrti v roce 1983.*

Greta Thunbergová

© European Union

Aktivistka: *Švédsko*

Šestnáctiletá bojovnice proti změně klimatu důrazně upozornila na naléhavou potřebu řešit změnu klimatu a vyzvala Evropskou unii a Spojené národy k vytyčení **ambicióznějších** *cílů na* **ochranu** *naší planety.*

Hans Christian Andersen

© AKG

Spisovatel: *Dánsko*

jeho báječné pohádky – např. Ošklivé káčátko *a* Malá mořská víla *– dělají radost generacím dětí po celém světě.*

Helena Rubinsteinová

© Interfoto

Podnikatelka: *Polsko*

založila kosmetickou společnost Helena Rubinstein, která z ní učinila jednu z nejbohatších a nejúspěšnějších žen své doby.

Homér

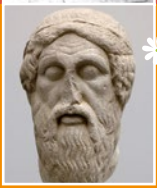

Wikimedia

Básník: *Řecko*

legendární básník antického Řecka, o kterém se traduje, že je autorem epických básní Ilias *a* Odyssea.

Ivana Kobilcová

Wikmedia

Výtvarnice: *Slovinsko*

nejdůležitější malířka Slovinska, vytvořila realistická a impresionistická zátiší, portréty a krajiny.

Jean Monnet

© European Union

Politická osobnost: *Francie*

rozvinul základní myšlenky pro vytvoření Evropské unie a pomohl zřídit Evropské společenství uhlí a oceli.

Jana z Arku

Wikmedia

Historická osobnost: *Francie*

během stoleté války vedla francouzskou armádu do několika významných vítězných bitev, později byla zajata a upálena na hranici ve věku 19 let.

Kati Levorantaová

© Rovio

Podnikatelka: *Finsko*

stojí v čele společnosti, která vytvořila celosvětově úspěšné hry „Angry Birds".

Krišjānis Barons

© Jānis Rieksts

Spisovatel: *Lotyšsko*

známý jako otec tradiční baltské hudby a lyrických básní „dainas".

Leonardo da Vinci

Wikmedia

Malíř, sochař, architekt, vědec, vynálezce a filozof: *Itálie*

namaloval slavný portrét Mona Lisa *a již v roce 1493 navrhl první model helikoptéry.*

Luka Modrić

© Shutterstock

Fotbalista: *Chorvatsko*

hrál ve špičkových klubech Tottenham Hotspur a Real Madrid, reprezentoval Chorvatsko na několika mistrovstvích světa a Evropy.

Maria Callasová

© WikiCommons / Houston Rogers

Operní pěvkyně: *Řecko*

rovněž známa jako La Divina, *byla jednou z nejznámějších a nejvýznamnějších operních pěvkyň 20. století.*

Marie Skłodowská Curie

© Bettman/Corbis

Vědkyně: *Polsko*

spolu se svým manželem Pierrem objevila rádium – radioaktivní kov. V roce 1903 jim byla udělena Nobelova cena za fyziku.

Marlene Dietrichová

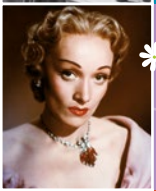

© CinemaPhoto/Corbis

Herečka: *Německo*

zazářila v mnoha filmech, včetně původní verze Cesta kolem světa za 80 dní *(1956).*

Michael Schumacher

© European Union

Pilot Formule 1: *Německo*

Je považován za jednoho z nejvýznamnějších pilotů Formule 1, sedmkrát získal titul mistra světa.

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis

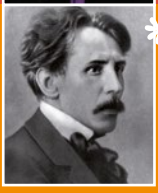

© RIA Novosti

Malíř a hudební skladatel: *Litva*

jeden z nejslavnějších umělců Litvy, složil 250 hudebních děl a vytvořil 300 obrazů.

Nadia Comăneciová

© Wally McNamee/Corbis

Gymnastka: *Rumunsko*

první člověk, který kdy dostal na olympijských hrách ve sportovní gymnastice plnou známku (10 bodů z 10), bylo to v roce 1976.

Rafael Nadal

WikiCommons

Tenista: *Španělsko*

vítěz nespočetné řady prestižních turnajů, kterého mnozí považují za nejlepšího tenisového hráče všech dob.

Robert Schuman

© European Union

Politik: *Lucembursko*

ačkoliv se narodil v Lucembursku, stal se ministerským předsedou Francie. Je obecně považován za „otce Evropy". Schumanova deklarace byla přednesena dne 9. května 1950 a dodnes je 9. květen označován za „Den Evropy".

Saoirse Ronanová

© WikiCommons / Silabbi

Herečka: *Irsko*

divadelní a filmová hvězda, několikrát byla nominována na cenu Americké filmové akademie. Objevila se na titulní straně časopisu TIME ve skupině deseti mladých lidí označených jako „vedoucí osobnosti příští generace".

Štefan Banič

© SXC

Vynálezce: *Slovensko*

v roce 1913 vynalezl padák.

Stromae

© WikiCommons

Hudebník: *Belgie*

zpěvák a autor textů. Jeho píseň Alors on Danse *(2009) se v řadě evropských zemí umístila na první příčce. Stromae byl nominován na řadu hudebních ocenění a mnohá z nich získal.*

Václav Havel

© Massimo Barbaglia

Dramatik, politik a disident: *Česko*
kritizoval komunistický režim a stál v čele sametové revoluce. Byl posledním prezidentem Československa a prvním prezidentem České republiky.

Vasco da Gama

© Lizemage

Objevitel: *Portugalsko*
jeden z nejúspěšnějších cestovatelů během evropského období zámořských objevů, velel prvním lodím plujícím přímo z Evropy do Indie.

Vincent van Gogh

WikiCommons / Public domain

Umělec: *Nizozemsko*
jeden z nejznámějších umělců 20. století. Jeho tvorba měla vlastní jedinečný styl, který byl ovlivněn impresionistickými malíři tehdejší doby. Mezi jeho nejznámější díla patří Váza s dvanácti slunečnicemi *a* Ložnice v Arles.

Wolfgang Amadeus Mozart

Wikimedia

Hudebník: *Rakousko*
skladatel klasické hudby, složil více než 600 děl a svou první operu napsal v roce 1770, kdy mu bylo teprve 14 let.

Moje volba: